

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ОБЛІК І АУДИТ

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 071 Облік і оподаткування

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ
ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВАТА ЇХ ОПТИМІЗАЦІЯ**

Здобувача Гоєнко Крістіни Іванівни

Науковий керівник: Марчук Уляна Олександрівна, к. е. н., доцент
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

_____ (підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: Цятковська Олена Віталіївна, д. е. н., доцент
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

_____ (підпис)

Київ – 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить 85 сторінки, 25 таблиць, 15 рисунків, список використаних джерел з 52 найменувань, 3 додатків.

«Облікове забезпечення управління грошовими потоками підприємства та їх оптимізація»

Об'єктом дослідження є процес облікового забезпечення управління грошовими потоками підприємства.

Предмет дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти формування облікової інформації про грошові потоки та її використання в управлінні.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає у розробці теоретичних та методико-практичних засад удосконалення облікового забезпечення управління грошовими потоками підприємства й визначення напрямів їх оптимізації. Відповідно до поставленої мети слід виконати наступні завдання:

- дослідити підходи до визначення економічної сутності грошових потоків підприємства та їх класифікацію;
- розглянути міжнародну практику обліку грошових потоків підприємства;
- оцінити вплив нормативно-правового регулювання обліку грошових потоків в Україні;
- визначити організаційні особливості ведення обліку грошових потоків на підприємстві;
- дослідити порядок документування операцій з обліку грошових потоків підприємства;
- охарактеризувати особливості аналітичного та синтетичного обліку грошових потоків;
- розкрити особливості формування інформації про грошові потоки у фінансовій звітності та її відповідність управлінським потребам;

- розглянути облікову інформацію руху грошових потоків в прийнятті управлінських рішень;
- проаналізувати сферу використання сучасних інструментів і цифрових технологій в управлінні грошовими потоками підприємства;
- провести аналітичну оцінку руху та оптимізації грошових потоків з урахуванням стратегічних цілей підприємства;

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична значущість роботи полягає у систематизації та розвитку теоретичних положень щодо економічної сутності грошових потоків підприємства, їх класифікації та ролі у забезпеченні ефективного функціонування суб'єкта господарювання. Методична значущість дослідження полягає у розробці пропозицій щодо удосконалення методики організації та ведення обліку грошових потоків підприємства, формування аналітичної інформації для потреб управління. Практична значущість результатів дослідження полягає у можливості використання розроблених пропозицій підприємствами для підвищення ефективності управління грошовими потоками, оптимізації їх структури та забезпечення фінансової стабільності (довідка від 28.11.2025).

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2025.

Рік захисту роботи: 2026.

Ключові слова: грошові потоки, облік, фінансова звітність, облікова політика, операційна діяльність, оптимізація.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Економічна сутність грошових потоків підприємства та їх класифікація.....	7
1.2. Міжнародна практика обліку грошових потоків підприємств.....	11
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку грошових потоків в Україні.....	17
РОЗДІЛ 2. СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОВ «ЕСТМ-БУД»	23
2.1. Організація обліку грошових потоків на підприємстві	23
2.2. Документування операцій з обліку грошових потоків підприємства	29
2.3. Особливості аналітичного і синтетичного обліку грошових потоків.	41
2.4. Формування інформації про грошові потоки у фінансовій звітності та її відповідність управлінським потребам	46
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	57
3.1. Облікова інформація руху грошових потоків в прийнятті управлінських рішень.....	57
3.2. Використання сучасних інструментів та цифрових технологій в управлінні грошовими потоками підприємства.....	62
3.3. Аналітична оцінка руху та оптимізації грошових потоків з урахуванням стратегічних цілей підприємства	69
ВИСНОВКИ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в необхідності підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємств в умовах нестабільного економічного середовища, цифровізації облікових процесів та зростання вимог до прозорості фінансової звітності. Грошові потоки є одним із ключових індикаторів фінансового стану підприємства, адже саме від їх збалансованості залежить ліквідність, платоспроможність і стійкість бізнесу. Водночас ефективне облікове забезпечення управління грошовими потоками створює інформаційну основу для прийняття своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень.

У сучасних умовах господарювання підприємства стикаються з підвищеною нестабільністю, що зумовлена воєнним станом, коливанням валютних курсів, зміною структури попиту та загостренням конкуренції. Тому зростає потреба у своєчасному формуванні достовірної інформації про рух грошових коштів, оскільки саме вона дає змогу оперативно оцінювати фінансову спроможність підприємства, виявляти потенційні дефіцити ресурсів та запобігати касовим розривам.

Посилення вимог до прозорості та якості фінансової звітності, що відбувається через адаптацію українського законодавства до міжнародних стандартів, також актуалізує значення дослідження. Грошові потоки є одним із найбільш інформативних показників для зовнішніх користувачів — інвесторів, кредиторів, партнерів та органів державного регулювання. Вони дозволяють оцінити реальну платоспроможність підприємства, ефективність операційної діяльності та здатність генерувати грошові надходження у майбутньому, що є особливо важливим для підтримки інвестиційної привабливості бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обліку грошовими потоками досліджували як українські, так і зарубіжні науковці: О. Г. Бірюк, Ф. Ф. Бутинець, Дж. Ван Горн, А. Дамодаран, Г.І. Кіндрацька, О.В. Лишиленко,

М. С. Пушкар, С. Росс, Г. В. Савицька, В. В. Сопко, О. І. Степаненко. та інші. Їхні роботи стали основою для розуміння економічної сутності грошових потоків і методів їх оптимізації. Проте недостатньо розробленими залишаються питання комплексного облікового забезпечення управління грошовими потоками підприємств з урахуванням міжнародних стандартів і цифрової трансформації фінансової звітності.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної магістерської роботи є розробка теоретичних та методико-практичних засад удосконалення облікового забезпечення управління грошовими потоками підприємства й визначення напрямів їх оптимізації.

Для досягнення мети поставлено такі **завдання**:

- дослідити підходи до визначення економічної сутності грошових потоків підприємства та їх класифікацію;
- розглянути міжнародну практику обліку грошових потоків підприємства;
- оцінити вплив нормативно-правового регулювання обліку грошових потоків в Україні;
- визначити організаційні особливості ведення обліку грошових потоків на підприємстві;
- дослідити порядок документування операцій з обліку грошових потоків підприємства;
- охарактеризувати особливості аналітичного та синтетичного обліку грошових потоків;
- розкрити особливості формування інформації про грошові потоки у фінансовій звітності та її відповідність управлінським потребам;
- розглянути облікову інформацію руху грошових потоків в прийнятті управлінських рішень;
- проаналізувати сферу використання сучасних інструментів і цифрових технологій в управлінні грошовими потоками підприємства;
- провести аналітичну оцінку руху та оптимізації грошових потоків з

урахуванням стратегічних цілей підприємства;

Об'єкт дослідження – процес облікового забезпечення управління грошовими потоками підприємства.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні аспекти формування облікової інформації про грошові потоки та її використання в управлінні.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: системний підхід – для дослідження грошових потоків як цілісної системи; аналіз і синтез – для вивчення окремих елементів системи обліку грошових потоків; порівняння – для зіставлення вітчизняних та міжнародних підходів до обліку руху грошових коштів; узагальнення – для формування висновків щодо удосконалення облікового забезпечення управління грошовими потоками; індукція та дедукція – для формулювання теоретичних положень; економіко-статистичні методи – для аналізу динаміки та структури грошових потоків; графічний метод – для наочного представлення результатів дослідження.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість роботи полягає у систематизації та розвитку теоретичних положень щодо економічної сутності грошових потоків підприємства, їх класифікації та ролі у забезпеченні ефективного функціонування суб'єкта господарювання. Методична значущість дослідження полягає у розробці пропозицій щодо удосконалення методики організації та ведення обліку грошових потоків підприємства, формування аналітичної інформації для потреб управління. Практична значущість результатів дослідження полягає у можливості використання розроблених пропозицій підприємствами для підвищення ефективності управління грошовими потоками, оптимізації їх структури та забезпечення фінансової стабільності (довідка від 28.11.2025).

Апробація результатів. Основні положення магістерської дипломної

роботи опубліковано в збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку» (25 квітня 2025 року Київ, Україна). Тези в загальному обсязі складають 0,1 д.а.

Інформаційна база дослідження. включає законодавчі та нормативно-правові акти України з питань регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, праці вітчизняних та зарубіжних науковців з проблем обліку та управління грошовими потоками, матеріали періодичних видань, дані офіційних веб-сайтів підприємств та статистичних органів, фінансову звітність підприємств.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, 52 використаних джерела та 3 додатків. Загальний обсяг роботи становить 85 сторінки основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність грошових потоків підприємства та їх класифікація

Грошові потоки є одним із найважливіших об'єктів фінансового управління підприємства, оскільки вони безпосередньо впливають на всі аспекти господарської діяльності суб'єкта господарювання. Розуміння економічної сутності грошових потоків та їх належна класифікація є основою для побудови ефективної системи облікового забезпечення управління ними.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення сутності поняття «грошові потоки підприємства» (рис. 1.1).

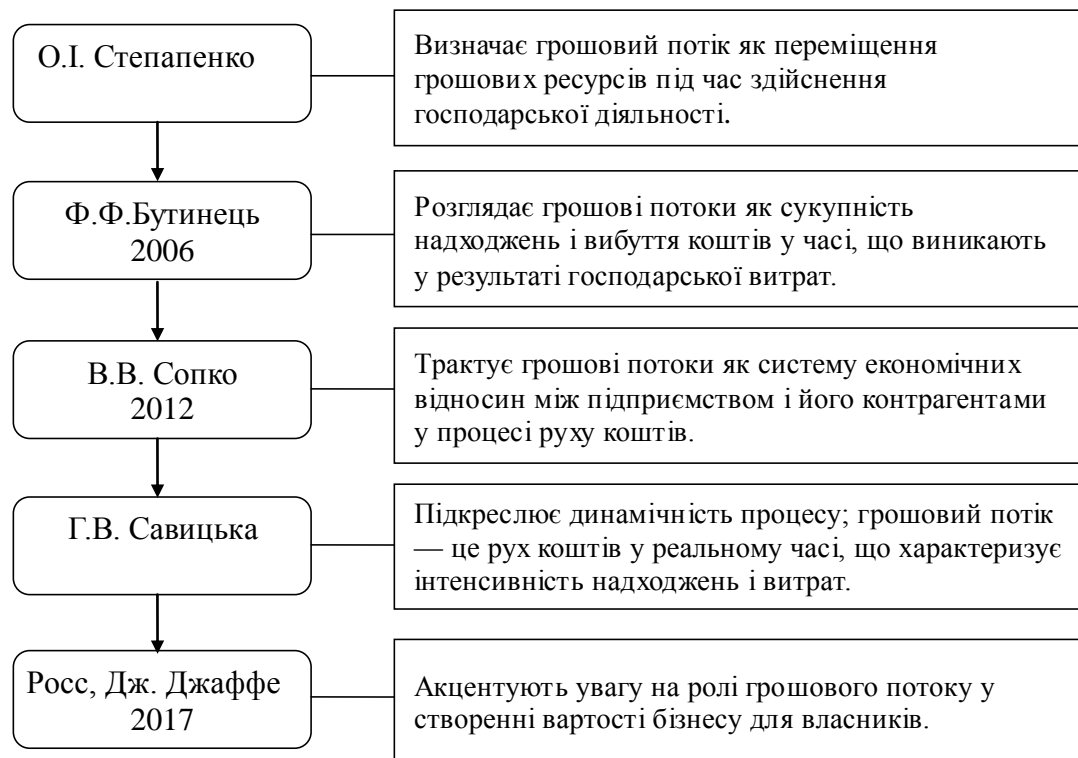

Рисунок 1.1 – Підходи науковців до трактування поняття «грошові потоки підприємства»

Джерело: сформовано авторами на основі [11, с. 94; 14, с. 234; 23, с. 321; 22, с. 544; 49, с. 543].

На основі аналізу наукових підходів пропонується узагальнене визначення: Грошові потоки підприємства – це сукупність впорядкованих у часі надходжень і вибуттів грошових коштів та їх еквівалентів, що виникають у процесі господарської діяльності та забезпечують фінансування поточних і стратегічних потреб підприємства.

Класифікація грошових потоків є важливою передумовою для організації їх ефективного обліку та управління. У сучасній та зарубіжній практиці застосовуються різноманітні класифікаційні ознаки грошових потоків, які систематизовано у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Класифікація грошових потоків підприємства

Класифікаційна ознака	Види грошових потоків	Характеристика
За видами діяльності	Операційні	Пов'язані з основною діяльністю підприємства
	Інвестиційні	Пов'язані з придбанням та вибуттям необоротних активів
	Фінансові	Пов'язані з залученням та поверненням капіталу
За напрямом руху	Вхідні (позитивні)	Надходження грошових коштів
	Вихідні (негативні)	Видатки грошових коштів
За часовими періодами	Поточні	Протягом операційного циклу
	Короткострокові	До одного року
	Довгострокові	Понад один рік
За рівнем достатності	Надлишкові	Перевищення надходжень над видатками
	Збалансовані	Рівність надходжень і видатків
	Дефіцитні	Перевищення видатків над надходженнями

Джерело: складено автором за матеріалами дослідження.

Відповідно до НП(С)БО 1 від 07.02.2013 № 73, та МСБО 7 грошові потоки підприємства поділяються на три види: операційну, інвестиційну та фінансову діяльність [3, 9].

Грошові потоки від операційної діяльності включають надходження від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг; надходження від повернення податків і зборів; інші надходження від операційної діяльності. До видатків операційної діяльності належать оплата товарів, робіт, послуг; оплата праці;

сплата податків і зборів; інші операційні видатки. Лишиленко О. В. наголошує, що операційні грошові потоки є основним джерелом фінансування поточної діяльності підприємства та показником його спроможності генерувати грошові кошти від основної діяльності.

Детальну структуру операційних грошових потоків наведено у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Структура операційних грошових потоків підприємства

Надходження	Видатки
Виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	Оплата вартості товарів, робіт, послуг
Надходження від повернення авансів	Оплата праці працівників
Надходження від операційної оренди	Внески на соціальні заходи
Надходження від штрафів, пені	Сплата податків і зборів
Надходження від отримання субсидій	Сплата відсотків за кредитами
Інші операційні надходження	Інші операційні видатки

Джерело: складено автором за матеріалами дослідження.

Грошові потоки від інвестиційної діяльності охоплюють надходження від реалізації фінансових інвестицій, основних засобів та інших необоротних активів; надходження дивідендів, відсотків від інвестицій. Видатки включають придбання основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інвестицій. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. підкреслюють, що інвестиційні грошові потоки відображають стратегічні рішення підприємства щодо розширення виробничих потужностей та диверсифікації діяльності [18, с. 201].

Грошові потоки від фінансової діяльності включають надходження від емісії акцій, отримання кредитів та позик; видатки на викуп власних акцій, погашення кредитів, виплату дивідендів. Пушкар М. С. зазначає, що фінансові грошові потоки характеризують політику підприємства щодо формування оптимальної структури капіталу [21, с. 121].

За часовими періодами Юрченко О. Ю. пропонує розрізняти поточні грошові потоки – протягом операційного циклу, короткострокові – до одного року та довгострокові – понад один рік [39, с. 77-82].

За ступенем передбачуваності Скриль В. В., Ступенко К. Ю. виділяють плановані грошові потоки – передбачені бюджетом підприємства та

неплановані грошові потоки – непередбачені обставинами [36].

Управління грошовими потоками також значно ускладнюється через нерівномірність надходжень і витрат, що безпосередньо впливає на ліквідність, фінансові ризики та стабільність підприємства. Як зазначають Бірюк О. Г. та Чала К. Г., однією з ключових проблем є недостатність регулярного моніторингу грошових потоків, нестача кваліфікованих кадрів та неефективність управлінської звітності, що, у свою чергу, формує інформаційні розриви в системі облікового забезпечення [13, с. 5]. Автори підкреслюють, що якісне інформаційне забезпечення руху коштів є визначальним чинником для прогнозування, планування та своєчасного коригування фінансових рішень підприємства.

Дослідження також вказує, що своєчасне та точне відображення грошових потоків у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності забезпечує формування реалістичного фінансового плану та дозволяє оперативно реагувати на відхилення від нього. Впровадження внутрішньогосподарських звітів про рух грошових коштів сприяє підвищенню прозорості фінансової інформації та ефективності системи управління потоками підприємства [13].

Така детальна класифікація грошових потоків дозволяє побудувати комплексну систему їх обліку та аналізу, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації фінансової діяльності підприємства.

Грошові потоки є складним економічним явищем, що відображає взаємозв'язок усіх напрямів діяльності підприємства. Їх правильна класифікація створює базу для побудови ефективної системи обліку, аналітики та управління фінансами. Раціональне управління потоками сприяє підтриманню ліквідності, підвищенню платоспроможності та формуванню інвестиційного потенціалу підприємства.

1.2. Міжнародна практика обліку грошових потоків підприємств

Особлива увага приділяється не лише фіксації фактичних рухів грошових коштів, а й аналітичній інтерпретації показників, що характеризують структуру та динаміку потоків.

Міжнародна практика обліку грошових потоків ґрунтується на положеннях МСБО 7, який встановлює вимоги щодо подання інформації про рух грошових коштів та їх еквівалентів протягом звітного періоду. Стандарт спрямований на надання користувачам фінансової звітності комплексної інформації про здатність підприємства генерувати грошові потоки, а також про напрями та обсяги їх спрямування на фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Чітке розмежування потоків дозволяє покращити управління ресурсами, прогнозувати грошові потреби та контролювати рівень ризиків, пов'язаних із фінансовими зобов'язаннями.

Дж. К. Ван Горн, Дж. М. Вахович наголошують, що міжнародні стандарти акцентують увагу на якості грошових потоків від операційної діяльності як ключового індикатора фінансової стійкості підприємства. Позитивні операційні грошові потоки свідчать про здатність підприємства генерувати достатні кошти для підтримки поточної діяльності, інвестування у розвиток та виплати винагороди власникам [48, с. 334].

МСБО 7 вимагає, щоб підприємства відображали рух грошових коштів за трьома видами діяльності:

- операційною — пов'язаною з основною діяльністю підприємства;
- інвестиційною — що відображає придбання та вибуття необоротних активів;
- фінансовою — що характеризує залучення та повернення капіталу.

Одним із важливих аспектів міжнародної практики є використання двох методів складання звіту про рух грошових коштів: прямого та непрямого.

Основні характеристики цих методів наведено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Порівняльна характеристика методів складання звіту про рух грошових коштів

Критерій порівняння	Прямий метод	Непрямий метод
Базовий підхід	Розкриття валових грошових надходжень і виплат	Коригування чистого прибутку
Інформативність	Висока деталізація джерел і напрямів використання коштів	Показує зв'язок між прибутком і грошовими потоками
Складність підготовки	Вища, потребує детального обліку	Нижча, базується на фінансовій звітності
Вартість підготовки	Вища	Нижча
Корисність для аналізу	Краще для аналізу ліквідності	Краще для аналізу якості прибутку
Поширеність	Менш поширений	Більш поширений

Джерело: складено автором на основі МСБО 7

Прямий метод передбачає розкриття основних класів валових грошових надходжень і валових грошових виплат. Непрямий метод передбачає коригування прибутку або збитку на вплив операцій негрошового характеру, будь-яких відстрочок або нарахувань минулих або майбутніх операційних грошових надходжень або виплат.

Переваги та недоліки методів:

- прямий метод дає повну картину руху коштів, що полегшує контроль за ліквідністю, але потребує великих обсягів даних;

- непрямий метод простіший у реалізації, однак менш детально відображає реальні грошові потоки.

Т. Коупленд, Т. Коллер, Дж. Меррін зазначають, що хоча МСБО 7 заохочує підприємства використовувати прямий метод, більшість компаній застосовує непрямий метод через його простоту та меншу вартість підготовки. Проте прямий метод надає більш детальну інформацію про джерела та використання грошових коштів, що є корисним для аналізу ліквідності [50, с. 432].

У європейській практиці особлива увага приділяється концепції вільного грошового потоку (Free Cash Flow), яка розглядається як ключовий показник оцінки вартості підприємства. А. Дамодаран визначає вільний грошовий потік

як грошовий потік, що залишається після здійснення всіх необхідних інвестицій для підтримання поточного зростання. Цей показник широко використовується інвесторами для оцінки інвестиційної привабливості компанії.

Американська практика, що регулюється стандартами GAAP, має деякі відмінності у підходах до класифікації окремих статей грошових потоків. Зокрема, виплачені відсотки за позиками можуть класифікуватися як операційні або фінансові потоки залежно від обставин, тоді як МСБО 7 дозволяє більш гнучкий підхід до такої класифікації.

С. Росс, Р. Вестерфілд, Дж. Джаффе підкреслюють важливість аналізу темпів зростання грошових потоків як індикатора майбутніх перспектив підприємства. Стабільне зростання операційних грошових потоків свідчить про ефективність бізнес-моделі та здатність підприємства створювати додану вартість [47, с. 657].

Особливості міжнародної практики також включають значну увагу до якості облікової політики щодо визнання та оцінки грошових еквівалентів. Підприємства повинні чітко визначати критерії віднесення фінансових інструментів до еквівалентів грошових коштів, зокрема строки погашення, ризик зміни вартості тощо.

По-друге, розширене розкриття інформації про негрошові інвестиційні та фінансові операції. МСБО 7 вимагає окремого розкриття таких операцій у примітках до фінансової звітності, оскільки вони можуть мати значний вплив на фінансовий стан підприємства.

По-третє, особливу увагу до валютних аспектів обліку грошових потоків. Підприємства, що здійснюють операції в іноземній валюті, повинні враховувати вплив змін валютних курсів на грошові кошти та їх еквіваленти.

К. Палепу, П. Гілі, В. Бернад наголошують на важливості використання інформації про грошові потоки для фундаментального аналізу підприємства. Аналіз співвідношення між прибутком та операційними грошовими потоками дозволяє виявити якість доходів та потенційні проблеми з управлінням

оборотним капіталом [51, с. 323]. В Україні з 2012 року набуло чинності положення, згідно з яким публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії та підприємства, що становлять суспільний інтерес, зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ (відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", ст. 12¹) [2].

Адаптацію української практики до міжнародних стандартів на практиці українські підприємства зображено на рис. 1.2.

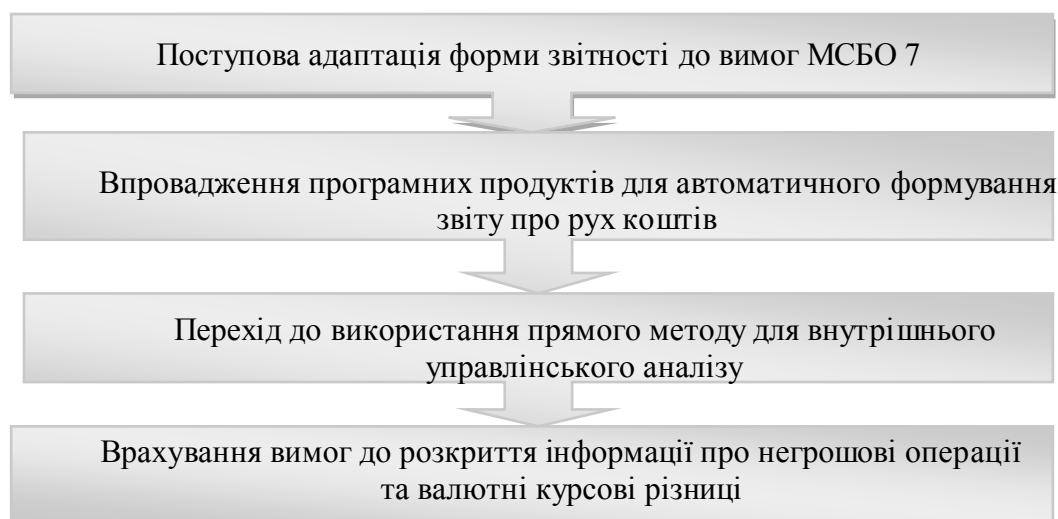

Рисунок 1.2 – Процес адаптації форми звітності про рух грошових коштів до вимог МСБО 7

Джерело: [9].

Міжнародна практика також акцентує увагу на прогнозуванні грошових потоків як основі для бюджетування та стратегічного планування. С. Пенмен підкреслює, що прогнози грошових потоків є основою для оцінки вартості підприємства та прийняття інвестиційних рішень [52, с. 453].

Великі корпорації світу активно використовують звіти про рух грошових коштів для аналізу ліквідності та інвестиційної привабливості. На їх основі оцінюють стабільність операційних надходжень, ефективність інвестиційної діяльності. У провідних міжнародних компаніях такі показники є ключовими при формуванні стратегії розвитку, корпоративного планування та оцінки ризиків майбутніх фінансових рішень (див.рис. 1.3).

Apple Inc. (США)	Nestlé S.A. (Швейцарія)
<ul style="list-style-type: none"> - Стандарт US GAAP; - Непрямий метод; - Фокус на операційні потоки. 	<ul style="list-style-type: none"> - Прямий метод; - Відсотки сплачені — це Фінансові потоки; - Дивіденди отримані — це Інвестиційні потоки.
Siemens AG (Німеччина)	
<ul style="list-style-type: none"> - Стандарт IFRS (МСФЗ); - Мета — підвищення прозорості перед Інвесторами. 	

Рисунок 1.3 – Порівняльна характеристика методів обліку грошових потоків у великих корпораціях світу

Джерело: [9].

Рисунок показує відмінності у підходах до формування звіту про рух грошових коштів у міжнародних корпораціях, що зумовлені особливостями національних стандартів та управлінськими потребами компаній. Apple Inc. працює відповідно до стандартів US GAAP, де поширеним є непрямий метод, оскільки він забезпечує логічний зв'язок між чистим прибутком та операційними грошовими потоками і є простішим у підготовці. Nestlé S.A., навпаки, застосовує прямий метод, що відповідає вимогам IFRS, де більш детально розкриваються надходження і виплати, що підвищує прозорість для інвесторів. Siemens AG також формує звітність за IFRS, зосереджуючи увагу на повнішому розкритті інформації та прозорості операцій.

Таке різноманіття підходів демонструє гнучкість міжнародних стандартів і дає змогу компаніям формувати звітність відповідно до власної стратегії управління капіталом.

Сучасні тенденції міжнародної практики включають розвиток цифровізації процесів управління грошовими потоками, використання штучного інтелекту для прогнозування та аналізу, впровадження блокчейн-

технологій для забезпечення прозорості операцій з грошовими коштами (рис. 1.4).

Рисунок 1.4 – Інформаційна цінність звіту про рух грошових коштів для користувачів

Джерело: [9].

Для України гармонізація стандартів є необхідною умовою інтеграції у світовий фінансовий простір і підвищення довіри до вітчизняних компаній на міжнародному ринку капіталу.

Таким чином, МСБО 7 і US GAAP спрямовані не лише на відображення грошових потоків, а й на підвищення прозорості корпоративної звітності, що має вирішальне значення для користувачів фінансової інформації.

Отже, міжнародна практика обліку грошових потоків базується на положеннях МСБО 7, який забезпечує чітку структуру подання інформації про рух коштів та підвищує її аналітичну цінність для користувачів фінансової

звітності. Використання прямого та непрямого методів складання звіту дає можливість підприємствам обирати найбільш ефективний підхід залежно від особливостей діяльності та інформаційних потреб. Досвід провідних світових компаній, таких як Apple Inc., Nestlé S.A. та Siemens AG, демонструє різноманітність підходів до формування звітності, що зумовлена національними стандартами та вимогами інвесторів щодо прозорості й деталізації даних. Значна увага в міжнародній практиці приділяється також оцінці якості операційних грошових потоків, прогнозуванню майбутніх надходжень, розкриттю негрошових операцій та врахуванню валютних коливань. Це підвищує можливості для аналізу фінансової стійкості підприємства. Усе це підтверджує, що синхронізація українських облікових процедур із міжнародними стандартами є важливою передумовою підвищення інформаційної цінності фінансової звітності, зміцнення довіри інвесторів та інтеграції в глобальний економічний простір.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку грошових потоків в Україні

Система нормативно-правового регулювання обліку грошових потоків в Україні має ієрархічну структуру та базується на законодавчих актах, національних стандартах бухгалтерського обліку та підзаконних нормативних актах, що забезпечують комплексне регулювання обліку руху грошових коштів підприємств.

Основоположним документом є ЗУ від 16 липня 1999 року № 996-XIV, який встановлює загальні засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності всіма юридичними особами, створеними відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. Закон визначає основні принципи бухгалтерського обліку, вимоги до

організації облікового процесу та відповідальність за ведення обліку [2].

Стаття 3 Закону встановлює принципи бухгалтерського обліку, серед яких принцип автономності підприємства, що передбачає відокремлення майна та зобов'язань власників від майна та зобов'язань підприємства, принцип безперервності діяльності, принцип періодичності, принцип історичної (фактичної) собівартості тощо. Ці принципи є основоположними для організації обліку грошових потоків підприємства. (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Ієрархічна структура нормативно-правового регулювання обліку грошових потоків в Україні

Рівень регулювання	Нормативний документ	Основні положення
Законодавчий	Закон № 996-XIV; Господарський кодекс	Загальні засади організації обліку, принципи, відповідальність
Національні стандарти	НП(С)БО 1, 2, 25	Структура фінансової звітності, форми звітів, методи складання
Методичні документи	План рахунків, Інструкція № 291	Відображення грошових коштів, типові проводки
Органи контролю	Мінфін, НБУ, Держстат, ДПС	Моніторинг, методичні рекомендації, контроль звітності

Джерело: систематизовано автором на основі законодавства України

У першому рівні — законодавчому, основним нормативним актом є Закон України № 996-XIV, який визначає правові засади регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку. Закон поширюється на всі юридичні особи незалежно від форм власності [2].

Крім Закону № 996-XIV, регулювання здійснюється також Господарським кодексом України (2003 р.), який визначає загальні правила фінансової діяльності суб'єктів господарювання та їх відповідальність за достовірність облікових даних [1].

До другого рівня — підзаконні нормативні акти належать накази Міністерства фінансів України, які встановлюють національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО). Ключову роль для

відображення грошових потоків відіграють такі документи:

- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (наказ Мінфіну № 73 від 07.02.2013 р.);

- НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Саме НП(С)БО 1 визначає структуру та склад фінансової звітності, включаючи форму № 3 «Звіт про рух грошових коштів» що замінила старе НП(С)БО 4, яке втратило чинність у 2013 році.

«Було – НП(С)БО 4 (1999 р.)» → «Залишилось – НП(С)БО 1, МСБО 7 (з 2013 р.)».

Звіт про рух грошових коштів складається за прямим або непрямим методом. Підприємство обирає метод самостійно, але у практиці переважає непрямий, оскільки він базується на коригуванні прибутку. Малі підприємства можуть не подавати форму № 3, якщо їхня звітність спрощена (НП(С)БО 25).

Форма № 3 містить інформацію про надходження та вибуття коштів за трьома видами діяльності — операційною, інвестиційною та фінансовою, — і подається до органів Держстату та Державної податкової служби.

Третій рівень — методичне забезпечення регламентується Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (наказ Мінфіну № 291 від 30.11.1999 р.) і інструкцією про його застосування [6].

Для обліку грошових коштів передбачено рахунки класу 3 «Кошти, розрахунки та інші активи» (30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках», 32 «Валютні рахунки» тощо).

Окрім того, методичне регулювання здійснюють Національний банк України (у частині касових операцій, валютного контролю) та Державна служба фінансового моніторингу України (щодо запобігання відмиванню коштів).

У четвертому рівні — міжнародні стандарти та гармонізація Україна офіційно імплементувала міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух

грошових коштів” використовується публічними акціонерними товариствами, банками, страховими компаніями, підприємствами, що становлять суспільний інтерес [9] (рис. 1.5).

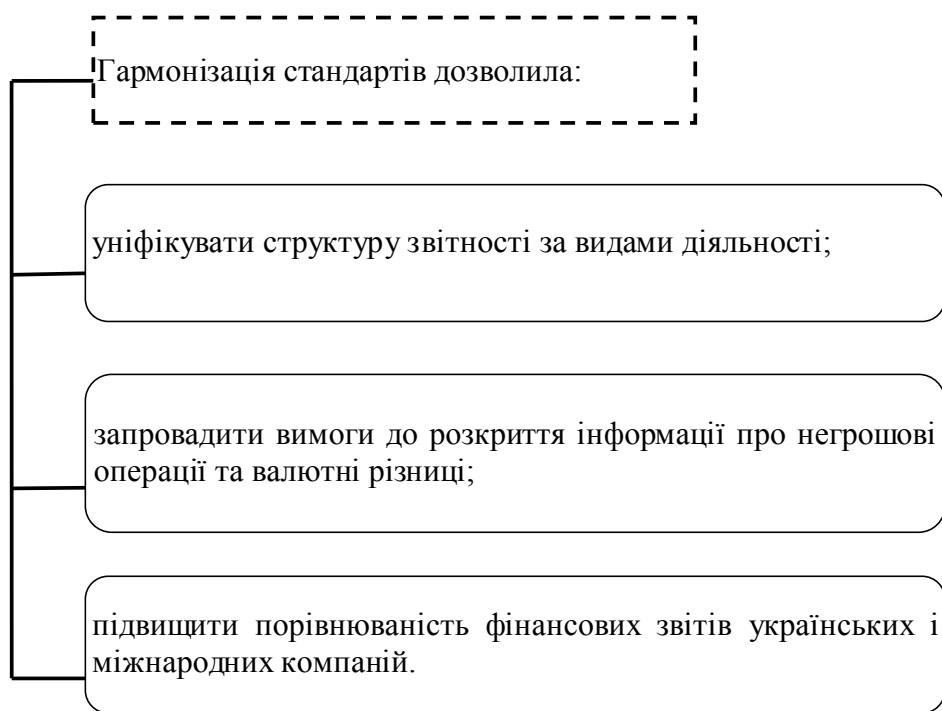

Рисунок 1.5 – Результати гармонізації бухгалтерських стандартів

Джерело: [9].

Згідно з постановою від 28.02.2000 № 419, підприємства, що застосовують МСФЗ, зобов'язані подавати звіт про рух грошових коштів у формі, визначеній МСБО 7, з урахуванням вимог Нацкомісії з цінних паперів та фондового ринку. Такий підхід забезпечує уніфікованість фінансової інформації, її відповідність міжнародним вимогам, що є важливою умовою інтеграції українських підприємств у глобальний фінансовий простір.

Попри значний прогрес у гармонізації облікових стандартів, на практиці підприємства продовжують стикатися з низкою проблем, які ускладнюють якісне формування звіту про рух грошових коштів та оперативне управління фінансовими потоками (рис. 1.6).

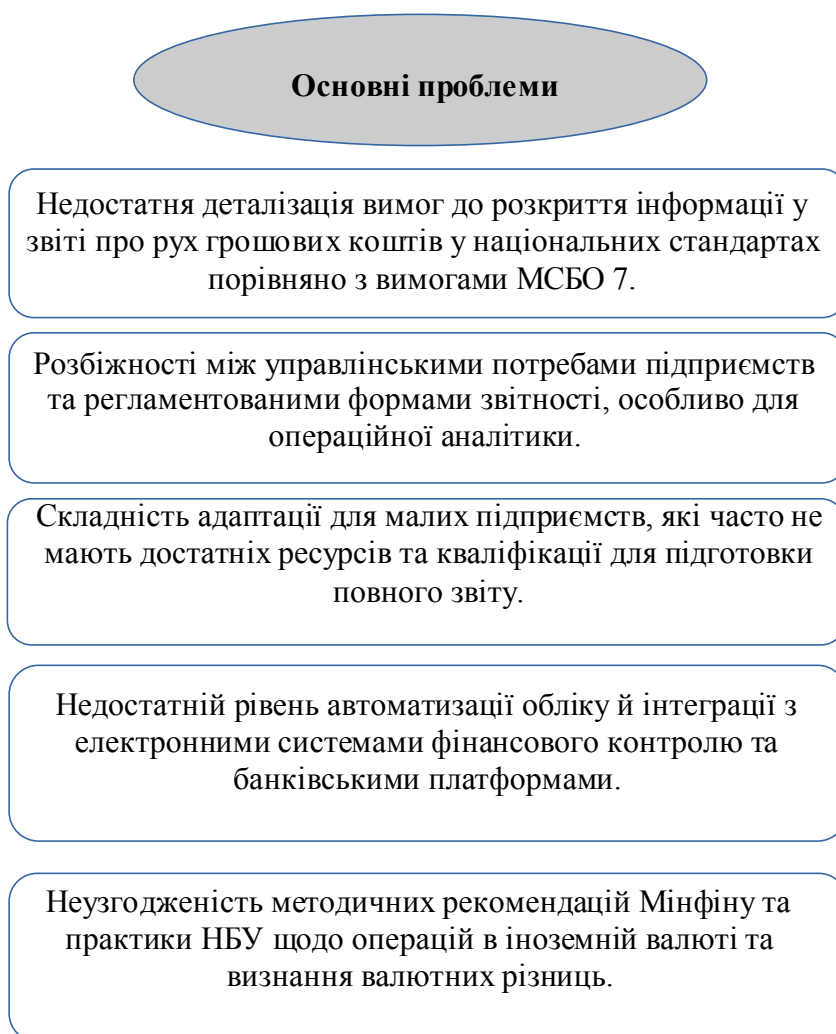

Рисунок 1.6 – Основні проблеми гармонізації облікових стандартів на практиці

Джерело: [9].

Для подолання виявлених проблем доцільно:

- розробити оновлені методичні рекомендації щодо складання форми № 3 з урахуванням цифровізації та автоматизації обліку;
- запровадити єдині стандарти автоматизованого формату звітності (XBRL) для полегшення обміну даними;
- удосконалити механізм внутрішнього контролю за рухом коштів на рівні методичних норм;
- узгодити національну нормативну базу з останніми змінами

МСБО 7 (редакція 2024 р.) [9].

Нормативно-правове регулювання обліку грошових потоків в Україні за останнє десятиліття зазнало суттєвих змін. Скасування застарілого НП(С)БО 4 та впровадження НП(С)БО 1 забезпечили узгодження з міжнародними стандартами і створили законодавчу базу для трансформації облікової системи. Однак залишається потреба у подальшому вдосконаленні методичних підходів, розширенні вимог до розкриття інформації й підвищенні цифрової сумісності звітності. Ефективне нормативне регулювання є основою для достовірного відображення грошових потоків, підвищення прозорості бізнесу та успішної інтеграції України у світову фінансову систему.

Результати дослідження, викладені в першому розділі, показали, що грошові потоки є ключовим елементом фінансової системи підприємства, а їх ефективне облікове забезпечення є передумовою стабільності та розвитку суб'єкта господарювання. Теоретичні підходи, міжнародні стандарти та національне нормативно-правове регулювання формують методологічну основу для організації обліку руху грошових коштів, проте сучасні умови господарювання потребують подальшого вдосконалення методів їх відображення, класифікації та аналізу. Тенденції та проблемні аспекти, які були виявлені під час дослідження, підтверджують необхідність подальшої адаптації облікових підходів до умов цифровізації та глобалізації, що створює підґрунтя для поглибленого аналізу практичної організації обліку руху грошових коштів на конкретному підприємстві.

РОЗДІЛ 2

СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОВ «ЕСТМ-БУД»

2.1. Організація обліку грошових потоків на підприємстві

Важливою складовою фінансового управління підприємства є ефективна організація обліку грошових потоків, оскільки це забезпечує своєчасне формування достовірної інформації про надходження та вибуття коштів, контроль за ліквідністю та раціональне використання ресурсів. Налагоджена система обліку дозволяє підприємству своєчасно виконувати зобов'язання перед контрагентами, уникати касових розривів, планувати майбутні платежі та підтримувати стабільність фінансової діяльності. Для будівельних підприємств, діяльність яких характеризується значними обсягами розрахунків і тривалими операційними циклами, роль організації обліку грошових потоків набуває особливої ваги, оскільки визначає можливість своєчасного фінансування проєктів і забезпечення безперервності виробничих процесів.

ТОВ «Електро-Сантехнічно-Монтажно-Будівельна компанія «ЕСТМ-БУД» (код ЄДРПОУ 33192357) є суб'єктом господарювання, що здійснює діяльність у сфері будівництва житлових і нежитлових будівель. Підприємство зареєстроване 05.11.2004 року та розташоване за адресою: 03040, м. Київ, вул. Деміївська, буд. 43, офіс 42. Станом на 2024 рік підприємство перебуває на загальній системі оподаткування та є платником ПДВ (реєстраційний номер платника ПДВ 331923526546).

Статутний капітал підприємства становить 3 169 000 грн і розподілений між трьома засновниками: Кляус Станіслав Валерійович (37,5%), Барило Богдан Сергійович (37,5%) та Хацянівський Микола Петрович (25%). Директором підприємства є Барило Богдан Сергійович.

Аналіз фінансових показників ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 2020-2024 роки свідчить про динамічний розвиток підприємства. Дохід підприємства зріс з 14 908 000 грн у 2020 році до 48 698 200 грн у 2024 році, що становить зростання у 3,3 рази. Особливо відчутне зростання спостерігалось у 2024 році - дохід збільшився на 223% порівняно з 2023 роком (15 063 800 грн).

Динаміка основних фінансових показників ТОВ «ЕСТМ-БУД» наведена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка фінансових показників ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 2020-2024 рр.

Показник	2020	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення 2024/2020, тис. грн	Темп приросту 2024/2020, %
Дохід, тис. грн	14 908,0	5 934,1	15 063,8	48 698,2	+33 790,2	+226,7
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	- 237,3	3,8	266,0	785,8	+1 023,1	-
Активи, тис. грн	650,3	3 002,3	17 482,4	19 281,2	+18 630,9	+2 865,1
Зобов'язання, тис. грн	-	4 280,5	18 436,3	19 083,0	-	-
Кількість працівників, осіб	-	1	8	8	-	-

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «ЕСТМ-БУД»

З таблиці 2.1 видно, що підприємство демонструє позитивну динаміку розвитку. Після збиткового 2020 року (збиток 237,3 тис. грн) підприємство вийшло на прибутковість і у 2024 році отримало чистий прибуток у розмірі 785,8 тис. грн. Активи підприємства зросли майже у 30 разів - з 650,3 тис. грн у 2020 році до 19 281,2 тис. грн у 2024 році, що свідчить про інтенсивний розвиток бізнесу.

Специфіка діяльності ТОВ «ЕСТМ-БУД» як будівельної компанії накладає особливі вимоги на організацію обліку грошових потоків.

Підприємство активно працює з державними замовниками через систему публічних закупівель. За даними системи електронних закупівель ProZorro, за 2021-2025 роки обсяг продажів на тендерах становив:

- 2021 рік - 72 704,5 тис. грн;
- 2022 рік - 1 025,7 тис. грн;
- 2023 рік - 16 611,2 тис. грн;
- 2024 рік - 118 156,8 тис. грн;
- 2025 рік (станом на жовтень) - 16 963,7 тис. грн.

Основними замовниками ТОВ «ЕСТМ-БУД» є:

1. АТ «УКРНАФТА» - 112 555,6 тис. грн (контракти на влаштування інженерних споруд на об'єктах нафтогазовидобування);
2. Департамент освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради - 22 356,2 тис. грн;
3. Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України - 9 175,3 тис. грн;
4. Київське квартирно-експлуатаційне управління - 8 670,3 тис. грн.

Така структура клієнтської бази вимагає особливої уваги до організації обліку грошових потоків, оскільки:

- розрахунки з державними замовниками здійснюються виключно в безготівковій формі;
- існують особливості документообігу (акти виконаних робіт, довідки про вартість виконаних робіт тощо);
- значні терміни обігу дебіторської заборгованості;
- необхідність забезпечення тендерного забезпечення та гарантій виконання контрактів.

Облікова політика ТОВ «ЕСТМ-БУД» в частині обліку грошових потоків сформована з урахуванням вимог чинного законодавства та специфіки діяльності підприємства. Основні положення облікової політики щодо обліку грошових коштів:

1. Метод складання Звіту про рух грошових коштів - непрямий метод, оскільки він дозволяє простіше встановити зв'язок між прибутком та зміною залишків грошових коштів.

2. Еквіваленти грошових коштів - короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції з первісним строком погашення до трьох місяців, вільно конвертовані у певні суми грошових коштів та характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

3. Облік курсових різниць - здійснюється відповідно до НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Валютні операції є нетиповими для підприємства, оскільки основна діяльність ведеться виключно на внутрішньому ринку України.

4. Ліміт залишку готівки в касі - встановлюється наказом керівника підприємства на основі розрахунку середньоденних надходжень готівки. Станом на 2024 рік ліміт становить 10 000 грн.

5. Інвентаризація грошових коштів - проводиться щомісячно в касі, щоквартально перевіряється відповідність залишків на банківських рахунках даним виписок банку.

Організаційна структура бухгалтерії ТОВ «ЕСТМ-БУД» є компактною і відповідає масштабам діяльності підприємства. Станом на 2024 рік на підприємстві працює 8 осіб, з них облікові функції виконують:

— головний бухгалтер (1 особа) - здійснює загальне керівництво обліковим процесом, контролює правильність відображення операцій, формує фінансову звітність;

— бухгалтер (1 особа) - веде облік господарських операцій, в тому числі обліку грошових коштів, розрахунків з контрагентами;

— касир (функції виконує бухгалтер за сумісництвом) - здійснює прийом і видачу готівки.

Організаційна структура обліку грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» наведена на рис. 2.1.

Рисунок 2.1 – Організаційна структура обліку грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Джерело: розроблено автором на основі організаційної структури підприємства.

Форма бухгалтерського обліку ТОВ «ЕСТМ-БУД» використовує автоматизовану форму обліку з застосуванням програмного продукту «Облік SaaS». Використання автоматизованої системи обліку дозволяє:

- оперативно формувати інформацію про стан грошових коштів на рахунках та в касі;
- автоматично формувати первинні документи (платіжні доручення, касові ордери);
- контролювати дебіторську та кредиторську заборгованість;
- формувати звітність про рух грошових коштів у режимі реального часу;
- здійснювати планування грошових потоків.

Робочий план рахунків для обліку грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» сформовано на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. При його розробленні було враховано специфіку фінансово-господарської діяльності підприємства, організаційну структуру та потреби управління грошовими потоками. Фрагмент робочого плану рахунків наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Фрагмент робочого плану рахунків обліку грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Рахунок	Найменування	Субрахунки, що використовуються	Примітка
30	Готівка	301 «Готівка в національній валюті»	Використовується для обліку готівки в касі підприємства
31	Рахунки в банках	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	Основний рахунок для розрахунків з контрагентами
		312 «Поточні рахунки для розрахунків з бюджетом»	Окремий рахунок для сплати податків
		313 «Поточний рахунок для виплати заробітної плати»	Окремий рахунок для виплати зарплати
33	Інші кошти	331 «Грошові кошти в дорозі»	Використовується при інкасації готівки

Джерело: розроблено автором на основі облікової політики ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Станом на 31.12.2024 року ТОВ «ЕСТМ-БУД» має відкритими такі банківські рахунки:

- поточний рахунок в АТ «Ощадбанк» (основний рахунок для розрахунків з контрагентами);
- поточний рахунок для виплати заробітної плати в АТ «Ощадбанк»;
- спеціальний рахунок для розрахунків з бюджетом.

Специфіка роботи ТОВ «ЕСТМ-БУД» з державними замовниками вимагає особливої уваги до планування грошових потоків. Оплата за виконані роботи здійснюється після підписання актів виконаних робіт та довідок про вартість виконаних робіт, що зумовлює значну тривалість обігу дебіторської заборгованості (у середньому 45-60 днів).

Для забезпечення ліквідності підприємство використовує:

- короткострокові банківські кредити для фінансування поточної діяльності;
- відстрочки платежів постачальникам будівельних матеріалів;
- попередню оплату від замовників (авансування) у розмірі до 30% від вартості контракту.

Аналіз структури грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 2024 рік свідчить про переважання надходжень від операційної діяльності (будівельні роботи) - понад 95% всіх грошових надходжень. Інвестиційна діяльність обмежується придбанням будівельної техніки та обладнання. Фінансова діяльність включає отримання та погашення банківських кредитів.

Таким чином, організація обліку грошових потоків на ТОВ «ЕСТМ-БУД» відповідає вимогам чинного законодавства України та враховує специфіку діяльності підприємства як будівельної компанії, що працює переважно з державними замовниками. Облікова політика підприємства чітко визначає методологічні та організаційні аспекти обліку грошових коштів, використовується непрямий метод складання звіту про рух грошових коштів. Компактна організаційна структура бухгалтерії (головний бухгалтер та бухгалтер) забезпечує ефективне ведення обліку за допомогою автоматизованої системи «Облік SaaS».

2.2. Документування операцій з обліку грошових потоків підприємства

Документування операцій з обліку грошових потоків є первинною стадією облікового процесу ТОВ «ЕСТМ-БУД» та основою для формування достовірної інформації про рух грошових коштів підприємства. Відповідно до статті 9 ЗУ № 996-XIV від 16.07.1999, підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій [2].

Специфіка діяльності ТОВ «ЕСТМ-БУД» як будівельної компанії, що працює переважно з державними замовниками через систему публічних закупівель ProZorro, накладає особливі вимоги на документальне оформлення господарських операцій та обліку грошових потоків.

Класифікація первинних документів з обліку грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» здійснюється за такими ознаками:

1. За призначенням:
 - розпорядчі (платіжні доручення, видаткові касові ордери);
 - виправдувальні (прибуткові касові ордери, виписки банку);
 - комбіновані (авансові звіти).
2. За способом складання:
 - первинні (касові ордери, платіжні доручення);
 - зведені (касова книга, журнал реєстрації платіжних доручень).
3. За формою:
 - типові (касові ордери форми КО-1, КО-2);
 - спеціалізовані (акти виконаних робіт форми КБ-2в, довідки про вартість виконаних робіт форми КБ-3).

Облік касових операцій на ТОВ «ЕСТМ-БУД» ведеться відповідно до «Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», затвердженого постановою НБУ від 29.12.2017 № 148.

Станом на 2024 рік частка готівкових розрахунків у загальному обсязі грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» є незначною (менше 2%), оскільки:

- розрахунки з державними замовниками здійснюються виключно в безготівковій формі;
- розрахунки з основними постачальниками будівельних матеріалів проводяться безготівково;
- готівка використовується переважно для виплати заробітної плати (частково) та господарських потреб.

Графік документообігу з обліку грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» затверджено наказом директора від 10.01.2024 № 1-ОП. Фрагмент графіка наведено в табл. 2.3.

Графік документообігу ТОВ «ЕСТМ-БУД» забезпечує системний, своєчасний і контрольований облік грошових потоків завдяки чітко визначеним

відповідальним за складання документів, строкам їх передачі та тривалості зберігання, що сприяє точності фінансової інформації та ефективному управлінню коштами підприємства.

Таблиця 2.3 – Фрагмент графіка документообігу з обліку грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Назва документу	Хто складає	Коли складається	Кому передається	Термін передачі	Термін зберігання
Прибутковий касовий ордер	Бухгалтер-касир	При надходженні готівки	Головному бухгалтеру	В день складання	3 роки
Видатковий касовий ордер	Бухгалтер	При видачі готівки	Касиру	В день видачі	3 роки
Касова книга	Бухгалтер-касир	Щоденно	Головному бухгалтеру	Наступного робочого дня	3 роки
Виписка банку	Банк (електронно)	Щоденно	Бухгалтеру	В день отримання	3 роки
Платіжне доручення	Бухгалтер	За графіком платежів	Банку (електронно)	Відповідно до термінів оплати	3 роки
Акт звірки з банком	Бухгалтер	Щомісяця	Головному бухгалтеру	До 5 числа наступного місяця	3 роки

Джерело: складено автором на основі графіка документообігу ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Основні касові документи, що використовуються на підприємстві:

Прибутковий касовий ордер (форма № КО-1) застосовується для оформлення надходження готівки в касу підприємства. На ТОВ «ЕСТМ-БУД» найчастіші операції з оформленням прибуткових касових ордерів:

- отримання готівки з банку на виплату заробітної плати;
- повернення підзвітних сум працівниками;
- оприбуткування готівки від реалізації лому будівельних матеріалів (рідко).

Приклад оформлення прибуткового касового ордеру наведено в табл. 2.4.

Видатковий касовий ордер (форма № КО-2) застосовується для оформлення видачі готівки з каси підприємства. Типові операції на ТОВ

«ЕСТМ-БУД»:

- виплата заробітної плати працівникам;
- видача коштів під звіт на господарські потреби;
- повернення надміру сплачених сум.

Таблиця 2.4 – Приклад оформлення прибуткового касового ордеру на ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Реквізит документа	Зміст
Номер документа	ПКО № 45 від 15.12.2024
Підстава	Отримано готівку з банку на виплату заробітної плати за грудень 2024 р.
Прийнято від	Бухгалтера Петренко О.В. (за чеком № 123456 від 15.12.2024)
Сума	45 000,00 грн
Кореспондуючий рахунок	313 «Поточний рахунок для виплати заробітної плати»
Підписи	Головний бухгалтер, Касир

Джерело: складено автором на основі документів ТОВ «ЕСТМ-БУД».

При видачі готівки за видатковим касовим ордером касир ТОВ «ЕСТМ-БУД» обов'язково вимагає пред'явлення паспорта одержувача, записує в ордері найменування документа, його серію, номер, ким і коли виданий. Одержувач власноруч чорнилом або кульковою ручкою записує отриману суму (гривень - словами, копійок - цифрами) та підписує документ.

Касова книга (форма № КО-4) ведеться для обліку руху грошових коштів у касі підприємства. На ТОВ «ЕСТМ-БУД» касова книга ведеться в електронному вигляді з використанням програми «Облік SaaS», з щоденним роздрукуванням аркушів касової книги.

Фрагмент касової книги ТОВ «ЕСТМ-БУД» за грудень 2024 року наведено в табл. 2.5.

Ліміт залишку готівки в касі ТОВ «ЕСТМ-БУД» встановлено наказом директора в розмірі 10 000 грн. Понадлімітні залишки здаються до банку наступного робочого дня.

Документування безготівкових розрахунків. Безготівкові розрахунки є основною формою розрахунків ТОВ «ЕСТМ-БУД» та становлять понад 98% від

загального обсягу грошових потоків підприємства.

Таблиця 2.5 – Фрагмент касової книги ТОВ «ЕСТМ-БУД» за грудень 2024р.

Дата	№ документа	Від кого отримано / кому видано	Номер кореспондуючого рахунку	Прихід, грн	Видаток, грн
01.12.2024		Залишок на початок дня			
		Сума		2 500,00	
02.12.2024	ПКО № 43	Отримано з банку на господарські потреби	311	15 000,00	
03.12.2024	ВКО № 38	Видано під звіт Іванову І.П. на придбання канцтоварів	372		3 500,00
05.12.2024	ВКО № 39	Видано під звіт Сидоренку М.В. на відрядження	372		8 000,00
15.12.2024	ПКО № 45	Отримано з банку на виплату заробітної плати	313	45 000,00	
16.12.2024	ВКО № 40-47	Виплачено заробітну плату (8 платіжних відомостей)	661		45 000,00
31.12.2024		Залишок на кінець дня			
Сума				6 000,00	
Обороти за місяць				60 000,00	56 500,00

Джерело: складено автором на основі касової книги ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Документування безготівкових розрахунків здійснюється відповідно до Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21.01.2004 № 22.

Основні документи безготівкових розрахунків:

Платіжне доручення - основний розрахунковий документ, що використовується ТОВ «ЕСТМ-БУД» для здійснення платежів. Станом на 2024 рік підприємство здійснює в середньому 150-200 платіжних доручень на місяць.

Структура платіжних доручень ТОВ «ЕСТМ-БУД» за призначенням платежу наведена в табл. 2.6.

З таблиці 2.6 видно, що найбільшу частку в структурі платежів

становлять розрахунки за будівельні матеріали (38,7%) та послуги субпідрядників (24,2%), що є типовим для будівельної компанії, яка виконує функції генерального підрядника.

Таблиця 2.6 – Структура платіжних доручень ТОВ «ЕСТМ-БУД» за призначенням платежу (2024 р.)

Призначення платежу	Кількість платежів за рік	Питома вага, %	Середня сума платежу, тис. грн
Оплата за будівельні матеріали	720	38,7	65,2
Оплата послуг субпідрядників	450	24,2	125,5
Сплата податків та зборів	240	12,9	48,3
Виплата заробітної плати	96	5,2	42,5
Оплата комунальних послуг	144	7,7	12,8
Погашення кредитів та відсотків	84	4,5	95,7
Оплата послуг охорони, зв'язку тощо	126	6,8	8,5
Разом	1 860	100,0	56,8

Джерело: розраховано автором на основі даних обліку ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Платіжні доручення на ТОВ «ЕСТМ-БУД» формуються в електронному вигляді через систему «Клієнт-Банк» АТ «ОТП Банк» та підписуються електронним цифровим підписом (ЕЦП) директора та головного бухгалтера.

Приклад платіжного доручення наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Приклад платіжного доручення ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Реквізит	Зміст
Номер і дата	№ 1247 від 10.12.2024
Платник	ТОВ «ЕСТМ-БУД», код ЄДРПОУ 33192357
Рахунок платника	UA123456789012345678901234567 (АТ «ОТП Банк»)
Одержувач	ТОВ «БудМатеріали Плюс», код ЄДРПОУ 12345678
Рахунок одержувача	UA987654321098765432109876543 (АТ «ПриватБанк»)
Сума	125 400,00 грн
Призначення платежу	Оплата за будівельні матеріали згідно рахунку № 5678 від 05.12.2024, у т.ч. ПДВ 20 900,00 грн. Без ПДВ.
Підписи	ЕЦП директора Барило Б.С., ЕЦП головного бухгалтера

Джерело: складено автором на основі документів ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Виписка банку - основний документ, що підтверджує рух коштів на поточному рахунку підприємства. ТОВ «ЕСТМ-БУД» отримує виписки банку щоденно в електронному вигляді через систему «Клієнт-Банк». До виписки

додаються електронні копії платіжних документів, на підставі яких здійснено рух коштів. Бухгалтер щоденно звіряє дані виписок банку з даними бухгалтерського обліку. При виявленні розбіжностей або помилок негайно повідомляється банк для внесення відповідних виправлень.

Фрагмент виписки банку по поточному рахунку ТОВ «ЕСТМ-БУД» наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Фрагмент виписки банку по поточному рахунку ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 10.12.2024

№ п/п	Дата операції	Документ	Контрагент	Призначення платежу	Надходження, грн	Списання, грн	Залишок, грн
				Залишок на початок дня			1 245 680,50
1	10.12.2024	Вип. № 2458	ПАТ «УКРНАФТ А»	Оплата за виконані роботи згідно акту № 45	2 200 000,00		3 445 680,50
2	10.12.2024	П/д № 1245	ТОВ «Будпостач»	Оплата за будматеріали		458 500,00	2 987 180,50
3	10.12.2024	П/д № 1246	ТОВ «Монтаж-Сервіс»	Оплата субпідрядних робіт		320 000,00	2 667 180,50
4	10.12.2024	П/д № 1247	ТОВ «БудМатеріали Плюс»	Оплата за будматеріали		125 400,00	2 541 780,50
5	10.12.2024	П/д № 1248	ГУ ДПС у м. Києві	Сплата ПДВ за листопад 2024		185 600,00	2 356 180,50
				Обороти за день	2 200 000,00	1 089 500,00	
				Залишок на кінець дня			2 356 180,50

Джерело: складено автором на основі виписки банку ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Документування специфічних операцій будівельної діяльності. Специфіка діяльності ТОВ «ЕСТМ-БУД» як будівельної компанії передбачає використання спеціалізованих форм первинних документів, затверджених для будівництва.

Основні специфічні документи:

1. Акт приймання виконаних будівельних робіт (форма КБ-2в) - основний документ, що підтверджує виконання будівельних робіт та є підставою для виставлення рахунків замовникам. На ТОВ «ЕСТМ-БУД» акти складаються щомісяця за кожним об'єктом будівництва після здачі-приймання виконаних робіт.

Акт підписується:

— з боку підрядника (ТОВ «ЕСТМ-БУД») - виконавцем робіт, майстром, представником технічного нагляду;

— з боку замовника - представником замовника, інспектором технагляду.

Затверджується акт керівником підрядної організації (директором ТОВ «ЕСТМ-БУД») та замовником.

2. Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати (форма КБ-3) - складається на підставі акта форми КБ-2в і є підставою для нарахування доходу та виставлення рахунку замовнику.

Структура довідки КБ-3 включає:

— вартість виконаних робіт згідно з договором;

— витрати на будівництво (матеріали, заробітна плата, експлуатація машин, накладні витрати);

— результат - прибуток або збиток.

Приклад оформлення довідки КБ-3 на ТОВ «ЕСТМ-БУД» наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 - Фрагмент довідки про вартість виконаних робіт (форма КБ-3) ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Показник	Сума, грн
1	2
1. Вартість виконаних робіт згідно з договором	
1.1. Договірна вартість виконаних робіт за грудень 2024 р. (без ПДВ)	1 833 333,33
1.2. ПДВ (20%)	366 666,67
1.3. Разом вартість робіт з ПДВ	2 200 000,00
2. Витрати на будівництво	
2.1. Матеріали	825 000,00

Продовження таблиці 2.9

2.2. Заробітна плата	380 000,00
2.3. Відрахування на соціальні заходи	83 600,00
2.4. Експлуатація будівельних машин	195 000,00
2.5. Послуги субпідрядників	185 000,00
2.6. Накладні витрати	98 500,00
2.7. Разом витрат	1 767 100,00
3. Фінансовий результат (1.1 - 2.7)	66 233,33

Джерело: складено автором на основі документів ТОВ «ЕСТМ-БУД»

3. Журнал обліку виконаних робіт (форма КБ-6) - ведеться на кожному об'єкті будівництва для щоденного обліку виконаних робіт, витрат матеріалів, використання машин і механізмів.

Документування розрахунків з державними замовниками. Оскільки ТОВ «ЕСТМ-БУД» працює переважно з державними замовниками через систему ProZorro, документообіг має свої особливості:

1. Договір про закупівлю - укладається в електронній формі через систему ProZorro після перемоги в тендері. Договір обов'язково містить:

- предмет закупівлі (види будівельних робіт);
- ціну договору;
- строки виконання робіт;
- порядок оплати (зазвичай після підписання актів приймання робіт);
- забезпечення виконання договору (банківська гарантія).

2. Акт приймання-передачі виконаних робіт - складається згідно з формою, передбаченою договором, обов'язково містить посилання на тендерну документацію.

3. Рахунок на оплату - виставляється після підписання акта виконаних робіт, реєструється в системі електронного документообігу.

4. Податкова накладна - виписується в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН) протягом 15 календарних днів після дати виникнення податкових зобов'язань.

Схема документообігу при розрахунках з державним замовником наведена на рис. 2.2.

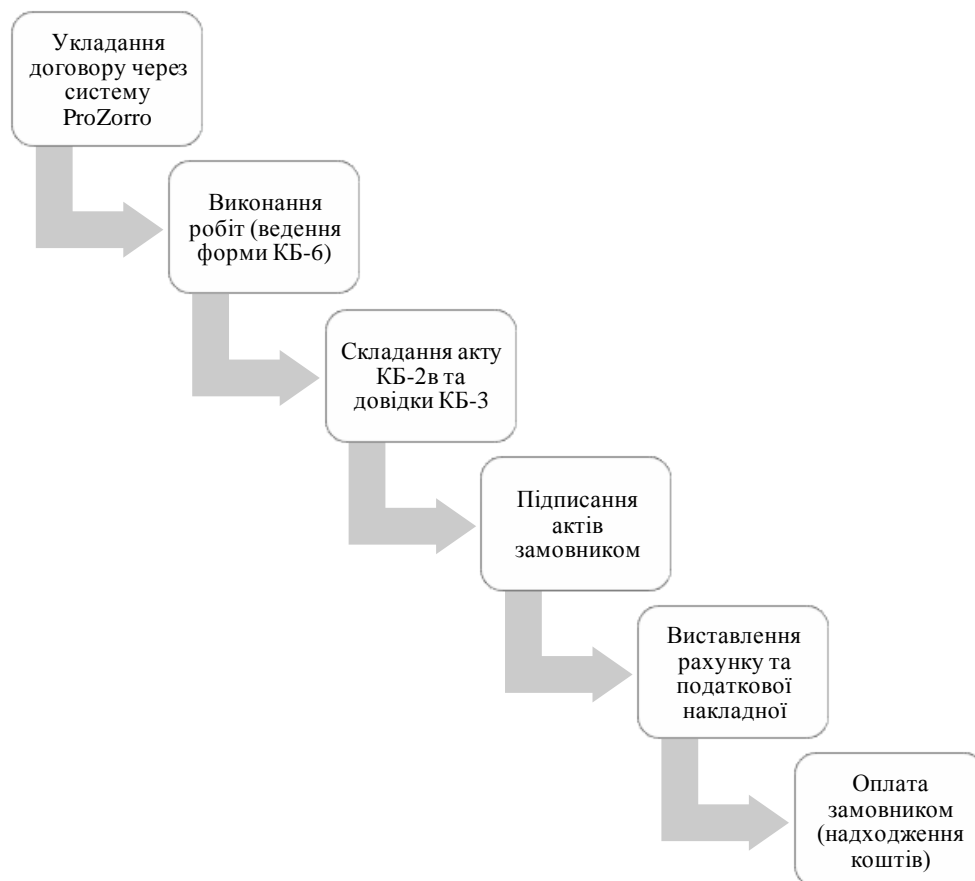

Рисунок 2.2 – Схема документообігу при розрахунках ТОВ «ЕСТМ-БУД» з державним замовником

Джерело: складено автором на основі управлінської інформації ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Приклад документального оформлення господарської операції з отримання оплати від державного замовника наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Документальне оформлення операції отримання оплати від АТ «УКРНАФТА»

Етап	Документ	Дата	Сума, грн
1	2	3	4
1. Виконання робіт	Акт приймання виконаних робіт форма КБ-2в № 45	25.11.2024	2 200 000,00
2. Розрахунок витрат	Довідка про вартість виконаних робіт форма КБ-3 № 45	25.11.2024	2 200 000,00
3. Підписання документів замовником	Акт КБ-2в № 45 (підписаний обома сторонами)	28.11.2024	2 200 000,00

Продовження таблиці 2.10

1	2	3	4
4. Виставлення рахунку	Рахунок № 456	29.11.2024	2 200 000,00
5. Реєстрація податкової накладної	Податкова накладна № 58 в ЄРПН	29.11.2024	у т.ч. ПДВ 366 666,67
6. Отримання оплати	Виписка банку № 2458	10.12.2024	2 200 000,00

Джерело: складено автором на основі документів ТОВ «ЕСТМ-БУД».

З таблиці 2.10 видно, що період від підписання акта виконаних робіт до отримання оплати становить 12 календарних днів, що є досить коротким терміном для державних замовників. У середньому на ТОВ «ЕСТМ-БУД» цей період становить 45-60 днів.

Регістри обліку грошових потоків. На ТОВ «ЕСТМ-БУД» використовуються такі реєстри обліку:

1. Журнал реєстрації господарських операцій - формується автоматично в програмі облік SaaS і містить всі господарські операції з відповідними кореспонденціями рахунків.

2. Відомість обліку руху коштів на банківських рахунках (аналітичний реєстр до рахунку 31) - містить детальну інформацію про кожну операцію по банківських рахунках.

3. Відомість обліку касових операцій (аналітичний реєстр до рахунку 30) - формується на основі касової книги.

4. Оборотно-сальдова відомість - формується щомісяця і містить узагальнену інформацію про залишки та обороти за всіма рахунками обліку.

5. Картки рахунків - формуються для кожного рахунку обліку грошових коштів (30, 311, 312, 313) і містять всі операції за відповідним рахунком.

Приклад оборотно-сальдової відомості по рахунках обліку грошових коштів наведено в табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Оборотно-сальдова відомість по рахунках обліку грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД» за грудень 2024 р.

Рахунок	Найменування	Сальдо на початок місяця, грн	Обороти за місяць, грн	Сальдо на кінець місяця, грн
		Дебет	Кредит	Дебет
30	Готівка	2 500,00	-	60 000,00
301	Готівка в національній валюті	2 500,00	-	60 000,00
31	Рахунки в банках	1 245 680,50	-	12 850 000,00
311	Поточні рахунки в нац. валюті	1 120 480,50	-	12 450 000,00
312	Рахунок для розрахунків з бюджетом	85 200,00	-	250 000,00
313	Рахунок для виплати зарплати	40 000,00	-	150 000,00
Разом по класу 3		1 248 180,50	-	12 910 000,00

Джерело: складено автором на основі даних обліку ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Електронний документообіг ТОВ «ЕСТМ-БУД» активно використовує електронний документообіг:

1. Система «Клієнт-Банк» - для формування та відправлення платіжних доручень, отримання виписок банку в режимі реального часу.
2. Електронний кабінет платника податків - для подання податкової звітності, сплати податків, отримання довідок про стан розрахунків з бюджетом.
3. Єдиний реєстр податкових накладних (ЄРПН) - для реєстрації податкових накладних та квитанцій про отримання податкових накладних.
4. Система електронних закупівель ProZorro - для участі в тендерах, укладання договорів, обміну документами з державними замовниками.
5. Електронна звітність до Пенсійного фонду - для подання звітності про нараховані та сплачені страхові внески.

Використання електронного документообігу дозволяє ТОВ «ЕСТМ-

БУД»:

- скоротити час на оформлення та передачу документів;
- мінімізувати помилки при заповненні документів;
- забезпечити оперативний контроль за станом розрахунків;
- зменшити витрати на паперові носії та доставку документів;
- підвищити рівень захисту документів (використання ЕЦП).

Таким чином, система документування операцій з обліку грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» включає як типові документи (касові ордери, платіжні доручення, виписки банку), так і спеціалізовані будівельні форми (акти КБ-2в, довідки КБ-3). Специфіка роботи з державними замовниками через систему ProZorro вимагає особливої уваги до документального оформлення операцій. Широке використання електронного документообігу (система «Клієнт-Банк», електронний кабінет платника податків, ЄРПН) підвищує ефективність облікового процесу та якість управлінської інформації.

2.3. Особливості аналітичного і синтетичного обліку грошових потоків

Аналітичний і синтетичний облік грошових потоків є невід'ємними складовими системи бухгалтерського обліку підприємства, що забезпечують формування достовірної інформації про рух грошових коштів і слугують основою для прийняття управлінських рішень. На ТОВ «ЕСТМ-БУД» організація цих видів обліку побудована відповідно до вимог ЗУ № 996-XIV та НП(С)БО 1. Застосовується єдина методика ведення обліку грошових операцій із використанням автоматизованої системи Облік SaaS, що дає змогу інтегрувати всі операції за рахунками класу 3 у режимі реального часу.

Синтетичний облік грошових коштів ведеться на рахунках

бухгалтерського обліку, передбачених Планом рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. [6]. До основних рахунків, що використовуються на підприємстві, належать:

- рахунок 30 «Готівка», який відображає наявність і рух готівки в касі підприємства;
- рахунок 31 «Рахунки в банках», на якому обліковуються операції з поточними рахунками в національній валюті;
- рахунок 33 «Інші кошти», що застосовується для відображення коштів у дорозі, а також розрахунків із підзвітними особами.

Усі рахунки класу 3 є активними, тому їх дебетові обороти відображають надходження коштів, а кредитові — їх вибуття. Узагальнення даних синтетичного обліку здійснюється у Журналі-ордері № 3, який формується в системі SaaS на підставі первинних документів — касових ордерів, банківських виписок, платіжних доручень та звітів підзвітних осіб [23, с. 321].

На підприємстві ведення синтетичного обліку максимально автоматизовано. Програмне забезпечення дозволяє не лише формувати бухгалтерські проводки, а й здійснювати контроль за повнотою заповнення реквізитів, визначати залишки коштів у режимі реального часу, а також генерувати форму № 3 «Звіт про рух грошових коштів». Такий підхід відповідає сучасним тенденціям цифровізації обліку [19, с. 177].

Аналітичний облік грошових коштів на ТОВ «ЕСТМ-БУД» забезпечує деталізацію інформації за видами діяльності, контрагентами, валютами й банківськими рахунками. Основними аналітичними ознаками виступають:

1. Місце зберігання коштів (каса, поточний рахунок, рахунок для заробітної плати, рахунок для розрахунків з бюджетом).
2. Вид діяльності, до якої належить операція — операційна, інвестиційна або фінансова.
3. Контрагент, з яким здійснено операцію — постачальник, замовник,

бюджетна установа тощо.

4. Валюта операції (національна або іноземна).
5. Призначення платежу — заробітна плата, сплата податків, оплата матеріалів, повернення кредитів тощо.

Таке групування дає можливість оперативно аналізувати стан розрахунків і структуру грошових потоків, визначати найбільш ліквідні джерела надходжень і напрямки видатків [14, с. 234].

У системі SaaS ведеться автоматичне зіставлення аналітичних даних із синтетичними. При формуванні кожного первинного документа обов'язковими є поля для вказівки рахунку, контрагента, об'єкта витрат і статті руху грошових коштів. Завдяки цьому забезпечується аналітична розшифровка всіх операцій у розрізі кожного напрямку діяльності.

Таблиця 2.12 – Відображення грошових операцій ТОВ «ЕСТМ-БУД» у синтетичному та аналітичному обліку

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн	Аналітичні ознаки
1	Отримано готівку з банку на виплату заробітної плати	301	313	45 000	Зарплата працівникам, операційна діяльність
2	Сплачено постачальнику за будівельні матеріали	631	311	125 400	ТОВ «БудМатеріали Плюс», операційна діяльність
3	Погашено відсотки за кредитом	951	311	9 500	АТ «ОТП Банк», фінансова діяльність
4	Отримано короткостроковий кредит	311	601	100 000	АТ «ОТП Банк», фінансова діяльність
5	Придбано будівельне обладнання	152	311	85 000	Інвестиційна діяльність
6	Отримано аванс від замовника	311	681	50 000	Департамент освіти, операційна діяльність

Джерело: складено автором на основі облікових даних ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Як видно з таблиці 2.8, на підприємстві всі операції автоматично відображаються одночасно у синтетичному обліку (загальні рахунки) та аналітичному (деталізація за контрагентами й напрямками). Це дозволяє швидко формувати звіти за будь-якими критеріями, що значно підвищує ефективність контролю і планування грошових потоків.

Для узагальнення результатів обліку використовується Головна книга, що формується в кінці місяця автоматично. Вона містить обороти за всіма рахунками класу 3 та їх сальдо на початок і кінець звітної періоду. На підставі цих даних складається форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів». Підприємство застосовує непрямий метод складання звіту, коригуючи чистий прибуток на зміну запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості, амортизацію та інші некасові операції [18, с. 201].

Важливою особливістю аналітичного обліку є щомісячний аналіз грошових потоків за видами діяльності. Програмний модуль SaaS дозволяє розраховувати коефіцієнти ліквідності, достатності грошових коштів, рентабельності операційної діяльності. На підприємстві систематично проводиться порівняння запланованих і фактичних грошових потоків, що є складовою системи бюджетного контролю [22, с. 544].

Для забезпечення внутрішнього контролю на ТОВ «ЕСТМ-БУД» здійснюється:

- щоденна звірка облікових залишків з банківськими виписками;
- щомісячна інвентаризація готівки в касі;
- перевірка правильності віднесення операцій до відповідних статей руху коштів;
- аналіз структури грошових потоків з метою оптимізації витрат.

Результати контролю оформлюються актами інвентаризації та звітами головного бухгалтера, що подаються директору для затвердження.

Особлива увага приділяється операціям з державними замовниками, оскільки вони мають специфічний цикл платежів. Для таких клієнтів у аналітичному обліку створюються окремі підрозділи в розрізі об'єктів будівництва, що дозволяє контролювати надходження та використання коштів за кожним договором.

Крім того, підприємство веде облік руху грошових коштів у розрізі проектів, що є важливою складовою управлінського обліку. Це дає змогу

визначати рентабельність кожного проекту, своєчасно виявляти касові розриви та коригувати фінансові плани [39, с. 78].

Система внутрішнього контролю за рухом грошових коштів на підприємстві охоплює комплекс організаційних і контрольних заходів, спрямованих на забезпечення достовірності облікових даних, запобігання зловживанням та ефективне управління фінансовими ресурсами. Основні елементи цієї системи на ТОВ «ЕСТМ-БУД» наведено на рисунку 2.3.

Рисунок 2.3 – Система внутрішнього контролю за рухом грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Джерело: розроблено автором на основі облікових даних ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Сучасна практика ТОВ «ЕСТМ-БУД» демонструє прагнення до інтеграції фінансового та управлінського обліку, що відповідає рекомендаціям МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» і дозволяє поєднати бухгалтерські

дані з аналітичними показниками ефективності. Такий підхід сприяє не лише дотриманню законодавчих вимог, але й підвищенню якості управлінських рішень.

Отже, аналітичний та синтетичний облік грошових потоків на ТОВ «ЕСТМ-БУД» характеризується високим рівнем автоматизації, системністю та прозорістю. Застосування сучасних інформаційних технологій дає змогу:

- забезпечити точність і повноту облікових даних;
- скоротити час обробки інформації;
- підвищити оперативність контролю за рухом грошових коштів;
- сформувати надійну інформаційну базу для управлінських рішень.

Таким чином, налагоджена система аналітичного й синтетичного обліку створює передумови для ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства, підтримання ліквідності й оптимізації грошових потоків відповідно до стратегічних цілей розвитку ТОВ «ЕСТМ-БУД».

2.4. Формування інформації про грошові потоки у фінансовій звітності та її відповідність управлінським потребам

Фінансова звітність є основним джерелом інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства для зовнішніх користувачів. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», фінансова звітність включає баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до фінансових звітів [3].

Звіт про рух грошових коштів (форма № 3) є обов'язковою складовою фінансової звітності підприємств, які складають фінансову звітність за національними стандартами. ТОВ «ЕСТМ-БУД» як суб'єкт господарювання

середнього бізнесу складає повний комплект фінансової звітності, включаючи форму № 3.

Мета складання звіту про рух грошових коштів полягає у наданні користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період, а також у забезпеченні можливості оцінки здатності підприємства генерувати грошові потоки та ефективно управляти ними.

На рисунку 2.4 наведено узагальнену структуру звіту про рух грошових коштів за видами діяльності відповідно до вимог НП(С)БО 1 та МСБО 7.

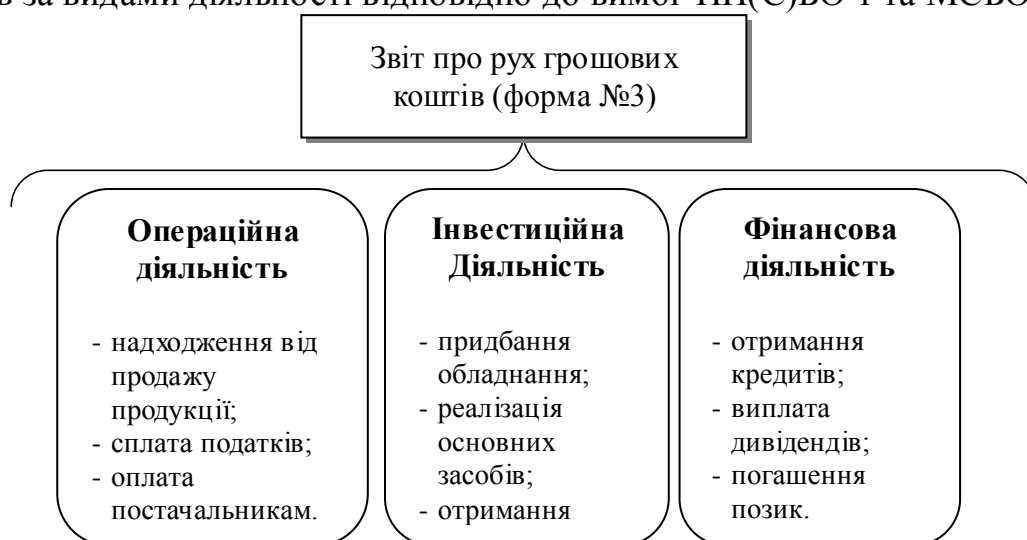

Рисунок 2.4 – Структура звіту про рух грошових коштів за видами діяльності

Джерело: [3, 12].

Методи складання звіту про рух грошових коштів передбачають використання прямого та непрямого підходів до формування інформації про надходження і вибуття грошових коштів. Прямий і непрямий методи відрізняються порядком відображення операційної діяльності, джерелами інформації та аналітичними можливостями для оцінки грошових потоків підприємства. Порівняльна характеристика методів складання звіту про рух грошових коштів наведена в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Порівняльна характеристика прямого та непрямого методів складання звіту про рух грошових коштів

Критерій	Прямий метод	Непрямий
Базовий підхід	Розкриття валових надходжень і виплат грошових коштів за основними категоріями	Коригування чистого прибутку на суму негрошових операцій
Інформація про операційну діяльність	Відображає фактичні надходження від покупців та виплати постачальникам, працівникам, бюджету	Відображає як прибуток трансформується у грошові потоки
Складність підготовки	Вища потребує детального обліку всіх грошових операцій	Нижча базується на даних фінансової звітності
Корисність для управління	Краща для аналізу ліквідності та платоспроможності	Краща для аналізу якості прибутку
Трудомісткість	Висока	Низька
Використання на ТОВ «ЕСТМ-БУД»	Не застосовується	Застосовується

Джерело: систематизовано автором на основі НП(С)БО 1 та МСБО 7.

ТОВ «ЕСТМ-БУД» використовує непрямий метод, оскільки він:

- простіший у застосуванні;
- дозволяє встановити зв'язок між прибутком та грошовими потоками;
- базується на даних бухгалтерського обліку без необхідності додаткової аналітики.

Структура звіту про рух грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 2024 рік відповідає формі № 3, затвердженій НП(С)БО 1, та включає три розділи:

I. Рух коштів у результаті операційної діяльності відображає грошові потоки, пов'язані з основною діяльністю підприємства (виконання будівельних робіт).

II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності відображає грошові потоки, пов'язані з придбанням та реалізацією необоротних активів.

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності відображає грошові потоки, пов'язані із залученням та поверненням фінансування.

Звіт про рух грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 2024 рік наведено на рисунку 2.5, створено відповідно фінансової звітності підприємства (Додаток А).

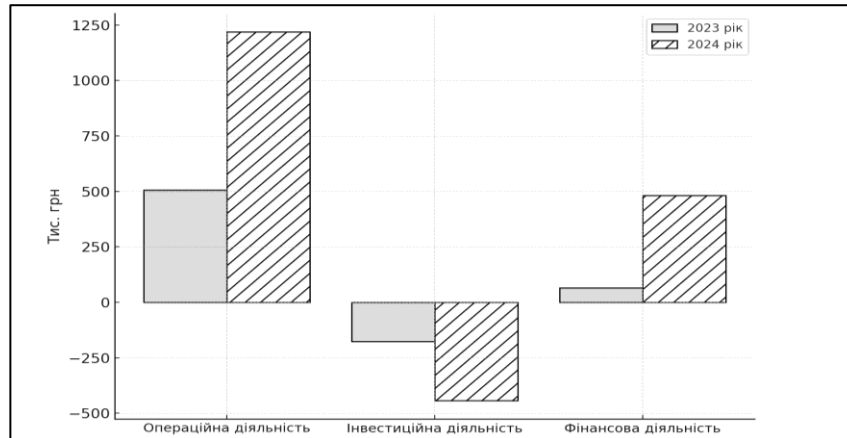

Рисунок 2.5 – Порівняння чистого руху грошових коштів за видами діяльності ТОВ «ЕСТМ-БУД» у 2023–2024 рр.

Джерело: побудовано за даними Додатка А.

Аналіз звіту про рух грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 2024 рік дозволяє зробити такі висновки:

1. Операційна діяльність є основним джерелом генерування грошових коштів на підприємстві:

— чистий грошовий потік від операційної діяльності становить +1 219,9 тис. грн (у 2023 році +507,0 тис. грн);

— зростання на 140,6% свідчить про покращення ефективності основної діяльності;

— позитивний операційний грошовий потік свідчить про здатність підприємства генерувати кошти від основної діяльності для фінансування інвестицій та обслуговування боргу.

2. Зміна в чистих оборотних активах:

— значне збільшення дебіторської заборгованості (-2 095,3 тис. грн) пов'язане зі зростанням обсягів виконаних робіт та специфікою розрахунків з державними замовниками;

- збільшення запасів (-485,2 тис. грн) відображає формування запасів будівельних матеріалів під нові контракти;

- зростання поточних зобов'язань (+2 856,3 тис. грн) свідчить про використання кредиторської заборгованості як джерела фінансування оборотних активів.

3. Інвестиційна діяльність:

- чистий відтік коштів становить -443,5 тис. грн (у 2023 році -176,9 тис. грн);

- придбано необоротних активів на суму 458,5 тис. грн (будівельна техніка, обладнання);

- невелике надходження від реалізації активів (15,0 тис. грн) свідчить про реалізацію застарілого обладнання;

- інвестиційна діяльність фінансується за рахунок операційних грошових потоків та позикових коштів.

4. Фінансова діяльність:

- чистий приплив коштів становить +481,7 тис. грн (у 2023 році +64,7 тис. грн);

- отримано нових позик на суму 1 850,0 тис. грн;

- погашено позик на суму 1 250,0 тис. грн;

- сплачено відсотків за кредитами 102,5 тис. грн;

- підприємство активно використовує позиковий капітал для фінансування зростання бізнесу.

5. Загальний результат:

- чистий приплив коштів за 2024 рік становить +1 258,1 тис. грн (зростання у 3,2 рази порівняно з 2023 роком);

- залишок грошових коштів на кінець року зріс з 1 263,2 тис. грн до 2 521,3 тис. грн;

- підприємство має достатню ліквідність для ведення поточної діяльності.

Динаміка грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» за видами діяльності наведена на рис. 2.6.

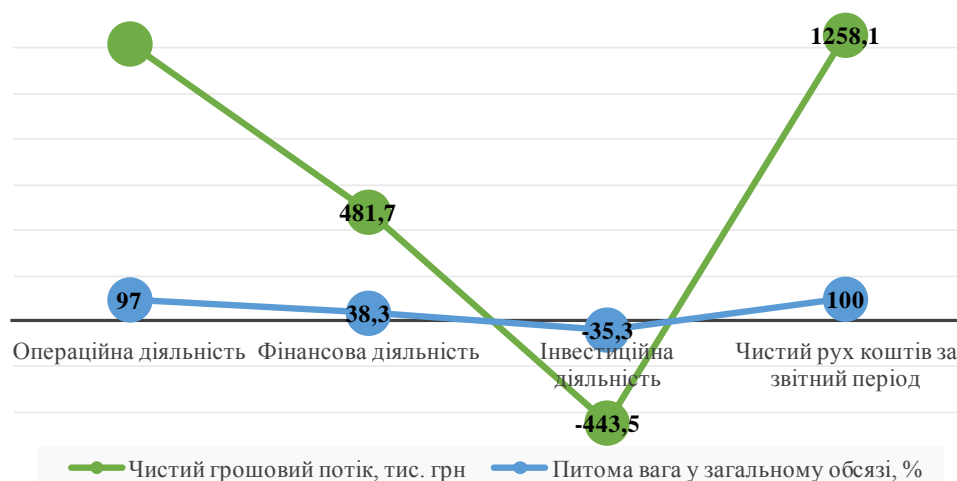

Рисунок 2.6 – Структура грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД» за видами діяльності у 2024 році

Джерело: побудовано автором на основі звіту про рух грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Коефіцієнти якості грошових потоків для оцінки фінансового стану ТОВ «ЕСТМ-БУД» наведено в табл. 2.14.

Таблиця 2.14 – Коефіцієнти оцінки грошових потоків ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Показник	Формула розрахунку	2023	2024	Нормативне значення
Коефіцієнт достатності грошового потоку	Операційний ГП / (Погашення боргу + Інвестиції + Дивіденди)	0,49	0,72	> 1
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	(Залишок коштів початок + Надходження) / Видатки	1,12	1,25	> 1
Коефіцієнт платоспроможності	Операційний ГП / Поточні зобов'язання	0,028	0,064	> 0,1
Коефіцієнт рентабельності грошового потоку	Чистий ГП / Надходження грошових коштів	0,13	0,35	> 0
Коефіцієнт якості прибутку	Операційний ГП / Чистий прибуток	1,91	1,55	> 1
Коефіцієнт реінвестування	Інвестиційні видатки / Операційний ГП	0,35	0,38	0,3-0,5

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Аналіз коефіцієнтів свідчить про:

1. Коефіцієнт достатності грошового потоку (0,72) показує, що операційні грошові потоки покривають 72% потреб у погашенні боргу та інвестиціях. Значення нижче 1 означає, що підприємство потребує додаткового зовнішнього фінансування (кредити), що і відображено у звіті.

2. Коефіцієнт ліквідності грошового потоку (1,25) позитивне значення свідчить про здатність підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок грошових надходжень.

3. Коефіцієнт платоспроможності (0,064) значення нижче нормативного (0,1) вказує на необхідність підвищення операційних грошових потоків або зменшення поточних зобов'язань.

4. Коефіцієнт рентабельності грошового потоку (0,35) показує, що 35% від усіх грошових надходжень залишається у підприємства після покриття всіх витрат, що є позитивною тенденцією.

5. Коефіцієнт якості прибутку (1,55) значення більше 1 свідчить про високу якість прибутку, тобто прибуток підтверджується реальними грошовими надходженнями.

6. Коефіцієнт реінвестування (0,38) знаходиться у рекомендованому діапазоні (0,3-0,5), що свідчить про збалансовану інвестиційну політику.

Використання звіту про рух грошових коштів для прийняття управлінських рішень. На ТОВ «ЕСТМ-БУД» звіт про рух грошових коштів використовується для:

1. Оцінки ліквідності підприємства:

- аналіз достатності коштів для виконання поточних зобов'язань;
- виявлення періодів касових розривів;
- планування залучення короткострокових кредитів.

2. Оцінки ефективності операційної діяльності:

- порівняння прибутку та грошових потоків від операційної діяльності;

- виявлення факторів, що впливають на трансформацію прибутку у грошові кошти;

- аналіз динаміки операційних грошових потоків.

3. Планування інвестицій:

- визначення можливості фінансування капітальних вкладень за рахунок власних коштів;

- обґрунтування необхідності залучення позикового капіталу;

- оцінка ефективності інвестиційних проєктів.

4. Управління фінансовою політикою:

- визначення оптимальної структури джерел фінансування;

- планування графіків погашення кредитів;

- оцінка здатності обслуговувати борг.

Обмеження звітності за національними стандартами. Незважаючи на корисність звіту про рух грошових коштів, він має певні обмеження:

1. Ретроспективний характер звіту відображає грошові потоки минулих періодів і не може бути єдиною основою для прогнозування майбутніх грошових потоків.

2. Відсутність деталізації типова форма звіту не містить детальної інформації про структуру грошових потоків за контрагентами, проєктами, статтями витрат.

3. Періодичність складання офіційний звіт складається щокварталу та щорічно, що недостатньо для оперативного управління.

4. Непрямий метод для операційної діяльності не дає чіткого уявлення про фактичні надходження та виплати грошових коштів.

Напрями вдосконалення управлінської звітності про грошові потоки на ТОВ «ЕСТМ-БУД»:

1. Запровадження щомісячного управлінського звіту про рух грошових коштів з деталізацією за:

- об'єктами будівництва;

- видами контрагентів (замовники, постачальники, субпідрядники);
 - статтями витрат відповідно до бюджету підприємства.
2. Впровадження платіжного календаря на щотижневій основі з плануванням:
- очікуваних надходжень коштів від замовників;
 - обов'язкових платежів (податки, заробітна плата, кредити);
 - оплати за матеріали та послуги субпідрядників;
 - вільного залишку коштів.
3. Використання прямого методу для складання управлінської звітності про операційні грошові потоки, що дозволить:
- бачити реальні надходження від кожного замовника;
 - контролювати фактичні виплати за кожною статтею витрат;
 - оперативно виявляти відхилення від плану.
4. Автоматизація формування звітності з використанням можливостей програми «Облік SaaS» для:
- щоденного моніторингу залишків коштів;
 - автоматичного формування платіжних календарів;
 - створення прогнозів грошових потоків на основі планів виконання робіт.
5. Інтеграція звітності про грошові потоки з іншими формами звітності:
- зіставлення даних про дохід у звіті про фінансові результати з надходженнями у звіті про рух грошових коштів;
 - аналіз зв'язку між зміною оборотних активів у балансі та грошовими потоками;
 - оцінка відповідності планових та фактичних показників.
- Приклад розширеного управлінського звіту про рух грошових коштів за об'єктами будівництва наведено в табл. 2.15.
- Такий звіт дозволяє керівництву ТОВ «ЕСТМ-БУД»:
- оцінити рентабельність кожного об'єкта будівництва;

- виявити проблемні об'єкти з негативним грошовим потоком;
- приймати оперативні рішення щодо перерозподілу ресурсів;
- планувати фінансування нових проектів.

Таблиця 2.15 – Управлінський звіт про рух грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД» за об'єктами (грудень 2024 р., тис. грн)

Показник	Об'єкт 1 (УКРНАФТА)	Об'єкт 2 (Черкаси)	Об'єкт 3 (Київ КЕУ)	Інші	Разом
Надходження					
від замовників	2 200,0	850,0			3 050,0
інші надходження				25,0	25,0
Разом надходжень	2 200,0	850,0		25,0	3 075,0
Видатки					
Матеріали	285,0	58,5	28,4	13,0	384,9
Субпідрядники	198,0	85,0	22,0	15,0	320,0
Заробітна плата	15,8	12,5	8,5	8,2	45,0
Податки	125,8	68,5	22,8	17,0	234,1
Інші витрати	12,5	8,5	5,8	4,0	30,8
Разом видатків	637,1	233,0	87,5	57,2	1 014,8
Чистий ГП	+1 562,9	+617,0	-87,5	-32,2	+2 060,2

Джерело: розроблено автором на основі даних управлінського обліку ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Відповідність звітної інформації управлінським потребам. Аналіз використання звітності про грошові потоки на ТОВ «ЕСТМ-БУД» свідчить про часткову відповідність інформації управлінським потребам:

Переваги існуючої системи:

- регулярність складання звітності (щомісяця, щокварталу, щорічно);
- відповідність вимогам законодавства;
- можливість порівняння з даними попередніх періодів;
- використання для зовнішніх користувачів (банки, інвестори).

Недоліки для цілей управління:

- недостатня деталізація інформації;
- відсутність оперативності (звіти складаються після закінчення періоду);
- складність використання непрямого методу для аналізу операційної

діяльності;

— відсутність прогностичної інформації.

Рекомендації щодо вдосконалення:

1. Запровадити щотижневий платіжний календар з прогнозом на 4 тижні вперед.

2. Створити систему щоденного моніторингу грошових коштів за рахунками.

3. Розробити управлінський звіт з деталізацією грошових потоків за об'єктами будівництва.

4. Впровадити аналіз відхилень фактичних грошових потоків від планових.

5. Використовувати показники грошових потоків для оцінки ефективності діяльності підрозділів.

Отже, звіт про рух грошових коштів є важливим джерелом інформації про фінансовий стан ТОВ «ЕСТМ-БУД», однак для повноцінного використання в управлінні потребує доповнення оперативною управлінською звітністю з більш детальною аналітикою та можливістю прогнозування грошових потоків. Запропоновані напрями вдосконалення дозволять підвищити ефективність управління грошовими потоками підприємства та своєчасно приймати обґрунтовані управлінські рішення.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Облікова інформація руху грошових потоків в прийнятті управлінських рішень

Облікова інформація про рух грошових потоків є основою інформаційного забезпечення системи управління підприємством. Від якості, повноти, достовірності та своєчасності цієї інформації залежить ефективність управлінських рішень на всіх рівнях менеджменту.

Облікова інформація — це сукупність впорядкованих у певній системі даних про господарські процеси, які мають кількісне та якісне відображення і формуються на основі первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку. За визначенням Бутинця Ф.Ф., облікова інформація — це результат переробки вхідних даних, який відображає фінансовий стан підприємства і забезпечує управлінців знаннями для прийняття рішень [14].

На думку Сопка В.В., облікова інформація — це цілеспрямований результат діяльності бухгалтерського обліку, який формується відповідно до принципів повноти, об'єктивності, своєчасності, зрозумілості та доречності. Вона є ключовим елементом для здійснення аналізу, планування, контролю й прийняття ефективних рішень щодо управління грошовими потоками [23].

Зміст облікової інформації про грошові потоки включає: надходження та вибуття грошових коштів у розрізі видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової); дані щодо залишків на рахунках, лімітів готівки в касі; розрахунки з контрагентами, банками, бюджетом; рух коштів за аналітичними рахунками, включаючи статті витрат і доходів; інформацію про дебіторську та

кредиторську заборгованість, що впливає на рух грошових коштів; оцінку ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Облікова інформація про грошові потоки виконує чотири основні функції в системі управління підприємством (рис 3.1):

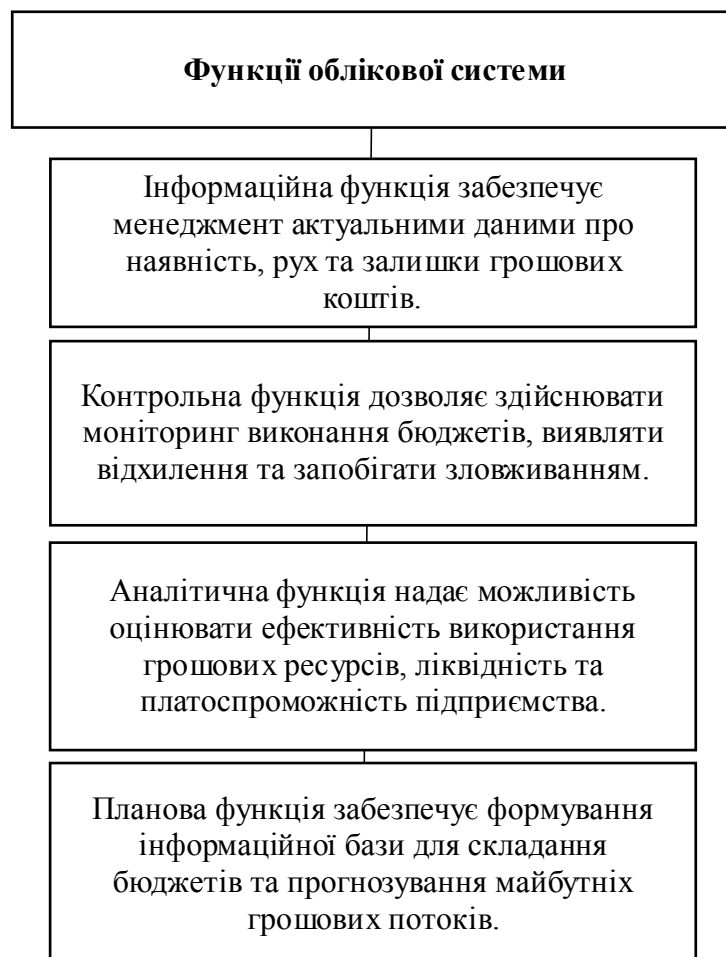

Рисунок 3.1 – SMART-схема функцій облікової інформації про грошові потоки в системі управління підприємством

Джерело: сформовано автором на основі [14,23].

Для ефективного використання в управлінні облікова інформація про грошові потоки має відповідати певним вимогам. Достовірність означає, що інформація повинна бути правдивою та підтвердженою первинними документами. Повнота передбачає відображення всіх операцій з руху коштів без винятку. Своєчасність забезпечує надання інформації в терміни, що

дозволяють прийняти та реалізувати управлінські рішення. Релевантність означає, що інформація має бути суттєвою для конкретних управлінських рішень. Зрозумілість передбачає представлення інформації у доступній для користувачів формі.

Управлінські рішення на основі облікової інформації про грошові потоки можна класифікувати за часовим горизонтом та рівнем управління (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Класифікація управлінських рішень на основі облікової інформації про грошові потоки

Рівень рішень	Часовий горизонт	Типові управлінські рішення	Необхідна облікова інформація
Оперативні	День – місяць	Планування щоденних платежів; визначення пріоритетності платежів; розміщення вільних коштів; контроль виконання платіжного календаря	Поточні залишки коштів; заплановані надходження та платежі; дані про дебіторів та кредиторів
Тактичні	Квартал – рік	Складання бюджетів руху коштів; управління дебіторською та кредиторською заборгованістю; оптимізація запасів; планування короткострокового кредитування	Історичні дані про грошові потоки; структура надходжень та платежів; показники оборотності; ліквідність
Стратегічні	Понад рік	Оцінка інвестиційних проектів; визначення структури капіталу; дивідендна політика; злиття та поглинання; вихід на нові ринки	Прогнозні грошові потоки; показники рентабельності; вартість капіталу; довгострокові тенденції

Джерело: систематизовано автором на основі [24].

Для ефективного використання облікової інформації в управлінні використовується система показників, які дозволяють оцінити стан та динаміку грошових потоків підприємства (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Показники аналізу грошових потоків підприємства

Показник	Формула розрахунку	Економічна інтерпретація	Нормативне значення
Коефіцієнт достатності грошового потоку	$K_{\text{дост}} = \text{ОГП} / (\text{Дивіденди} + \text{Погашення боргу} + \text{Капітальні інвестиції})$	Здатність операційних потоків покривати основні потреби підприємства	$\geq 1,0$
Коефіцієнт реінвестування	$K_{\text{реінв}} = (\text{ОГП} - \text{Дивіденди}) / (\text{Виручка від продажу активів} + \text{Капітальні інвестиції})$	Частка операційного потоку, що спрямовується на розвиток	0,1 - 0,3

Продовження таблиці 3.2

Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	$\text{Клікв} = \text{ОГП} / \text{Поточні зобов'язання}$	Здатність генерувати кошти для погашення поточних зобов'язань	$\geq 0,4$
Коефіцієнт покриття капітальних вкладень	$\text{Кпокр} = \text{Чистий ОГП} / \text{Капітальні інвестиції}$	Здатність фінансувати інвестиції за рахунок власних джерел	$\geq 1,0$
Коефіцієнт якості грошового потоку	$\text{Кякості} = \text{ОГП} / \text{Чистий прибуток}$	Співвідношення між операційним потоком та прибутком	0,8 - 1,2
Коефіцієнт ефективності грошового потоку	$\text{Кефект} = \text{Чистий ГП} / \text{Вихідний ГП}$	Частка чистого грошового потоку у вихідному	$> 0,1$

Джерело: систематизовано автором на основі [16, 29].

Різні рівні управління підприємством мають різні потреби в облікової інформації про грошові потоки. Топ-менеджмент потребує узагальненої стратегічної інформації про загальний стан грошових потоків, їх відповідність стратегічним цілям та довгострокові тенденції. Звітність для цього рівня включає ключові показники ефективності, порівняння з плановими показниками та бенчмарками.

Менеджери середньої ланки потребують більш деталізованої інформації про грошові потоки у сфері їх відповідальності. Їм важливі дані у розрізі окремих продуктів, проектів, клієнтів чи регіонів. Оперативний рівень управління потребує максимально деталізованої та оперативної інформації про поточний рух коштів, включаючи дані про кожну операцію в режимі реального часу.

Бюджетування є ключовим інструментом планування та контролю грошових потоків. Процес складання бюджету базується на аналізі історичних даних, врахуванні планів діяльності та прогнозуванні впливу зовнішніх факторів. Облікова інформація за попередні періоди дозволяє визначити закономірності у русі коштів, сезонні коливання та залежності між

показниками.

При складанні бюджету важливо враховувати не лише обсяги надходжень та платежів, а й їх часову структуру. Аналіз середніх термінів інкасації дебіторської заборгованості є основою для прогнозування надходжень від покупців. Врахування історії взаємовідносин з постачальниками дозволяє визначити реальні терміни оплати кредиторської заборгованості.

Система контролю за виконанням бюджету передбачає регулярне порівняння фактичних грошових потоків з бюджетними показниками. Важливо не лише виявляти відхилення, а й аналізувати їх причини для вжиття коригувальних заходів.

Облікова інформація дозволяє оцінити ефективність управління грошовими потоками через систему показників. Рентабельність грошового потоку показує, скільки чистого грошового потоку генерується на одиницю виручки. Оборотність грошових коштів характеризує інтенсивність використання грошових ресурсів. Тривалість фінансового циклу відображає період від моменту оплати постачальникам до отримання коштів від покупців.

Зниження тривалості фінансового циклу є важливим напрямом оптимізації грошових потоків. Це досягається через скорочення періоду зберігання запасів, зменшення строків погашення дебіторської заборгованості та раціональне подовження періоду погашення кредиторської заборгованості без втрати репутації надійного партнера.

Важливу роль відіграє також узгодження умов розрахунків з контрагентами, запровадження системи знижок за дострокову оплату та використання інструментів факторингу й овердрафту. Сукупне застосування зазначених заходів сприяє прискоренню обороту грошових коштів, зниженню потреби в залученні позикових ресурсів та зміцненню фінансової стійкості підприємства.

3.2. Використання сучасних інструментів та цифрових технологій в управлінні грошовими потоками підприємства

Цифрова трансформація економіки кардинально змінює підходи до управління грошовими потоками підприємств. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє автоматизувати рутинні операції, підвищити точність прогнозування, забезпечити аналіз великих масивів даних у режимі реального часу та прийняти більш обґрунтовані управлінські рішення (рис. 3.2).

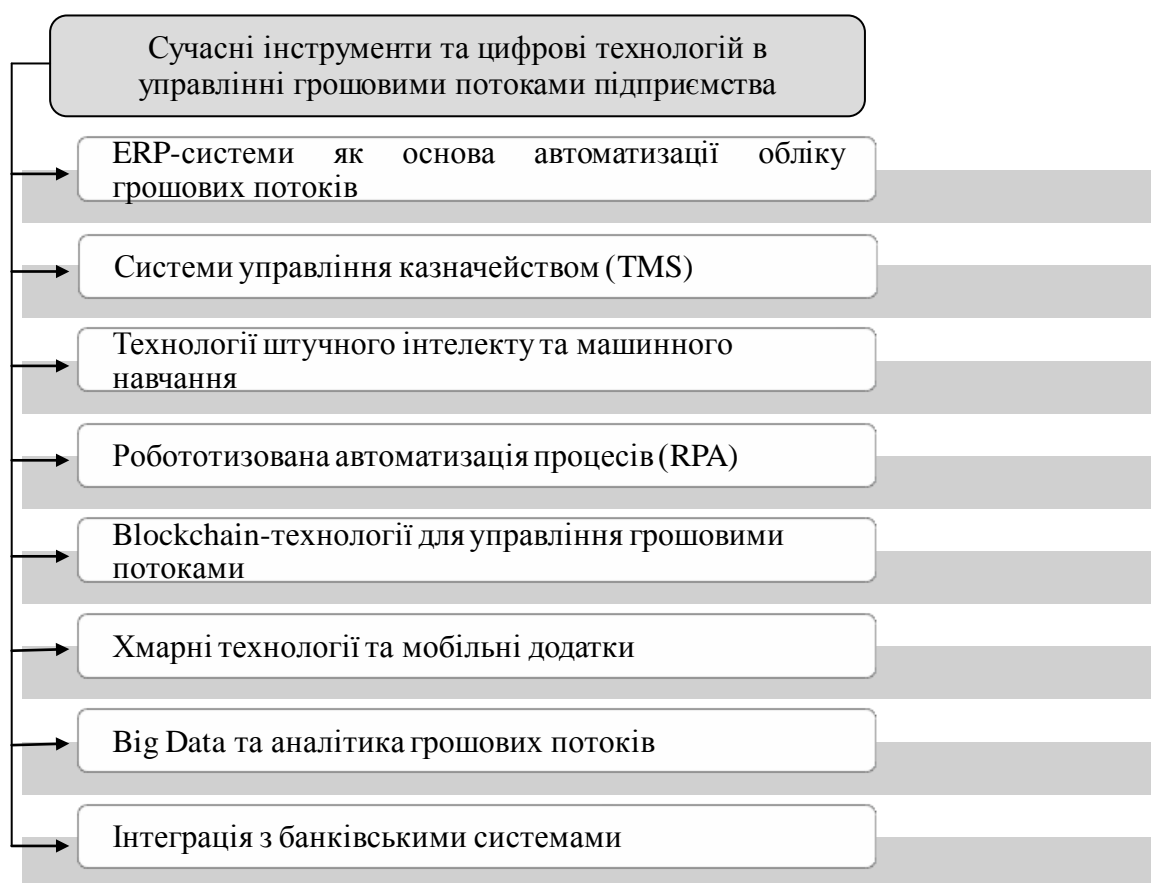

Рисунок 3.2 – Сучасні інструменти та цифрові технології в управлінні грошовими потоками підприємства

Джерело: побудовано автором на основі [34].

Системи планування ресурсів підприємства (Enterprise Resource Planning, ERP) є комплексними програмними рішеннями, які інтегрують всі

основні бізнес-процеси організації. Впровадження ERP-систем створює єдине інформаційне середовище, де дані про грошові потоки формуються автоматично на основі інформації про всі господарські операції підприємства.

Основною перевагою ERP-систем є консолідація даних з різних функціональних модулів. Модуль фінансового обліку веде облік операцій на всіх рахунках грошових коштів. Модуль управління дебіторською заборгованістю відстежує надходження від покупців та формує прогнози платежів. Модуль управління кредиторською заборгованістю планує виплати постачальникам з урахуванням термінів та пріоритетів. Модуль казначейства консолідує всю інформацію та забезпечує управління ліквідністю.

Сучасні ERP-системи надають широкі можливості для формування різноманітної звітності про грошові потоки. Стандартні звіти включають платіжний календар, касовий план, прогноз руху коштів, аналіз виконання бюджету. Інструменти бізнес-аналітики (Business Intelligence, BI) дозволяють створювати інтерактивні дашборди з ключовими показниками грошових потоків, які оновлюються в режимі реального часу.

Провідні ERP-системи на ринку включають SAP S/4HANA, Oracle NetSuite, Microsoft Dynamics 365, MASTER: Бухгалтерія. Вибір конкретної системи залежить від розміру підприємства, специфіки діяльності, бюджету та інших факторів. Для великих корпорацій оптимальними є SAP або Oracle, для середнього бізнесу – Microsoft Dynamics або MASTER: Бухгалтерія, для малих підприємств – хмарні рішення типу Zoho Books або QuickBooks [50].

Treasury Management Systems (TMS) – це спеціалізовані програмні рішення для управління грошовими потоками, які надають більш глибокі можливості порівняно з казначейським модулем ERP-систем. TMS особливо актуальні для великих підприємств з складною структурою грошових потоків, множиною банківських рахунків, операціями в різних валютах.

Функціональні можливості сучасних TMS включають управління ліквідністю в режимі реального часу, cash pooling для оптимізації залишків

коштів, автоматизацію банківських операцій через прямі інтеграції з банками, управління валютними ризиками та інструментами хеджування, прогнозування грошових потоків з використанням алгоритмів машинного навчання.

Впровадження TMS дозволяє значно підвищити ефективність управління грошовими потоками. Автоматизація рутинних операцій вивільнює час фінансових фахівців для аналітичної роботи. Централізація інформації про всі грошові потоки підвищує прозорість та контроль. Покращене прогнозування дозволяє оптимізувати залишки коштів, зменшуючи вартість фінансування.

Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (Machine Learning, ML) відкривають нові можливості для прогнозування та оптимізації грошових потоків. Алгоритми машинного навчання здатні аналізувати величезні масиви історичних даних, виявляти складні нелінійні залежності та будувати точні прогнози майбутніх грошових потоків.

Застосування ШІ для прогнозування грошових потоків базується на аналізі множини факторів. Алгоритми враховують історичні дані про надходження та платежі, сезонні коливання, економічні індикатори, поведінку клієнтів та постачальників. Нейронні мережі здатні виявляти приховані патерни в даних, які неможливо ідентифікувати традиційними статистичними методами.

Практичне застосування ШІ включає прогнозування надходжень від дебіторів з урахуванням їх платіжної історії, оптимізацію моменту здійснення платежів для максимізації cash float, виявлення аномалій у грошових потоках для запобігання шахрайству, автоматичне категоризування банківських транзакцій, персоналізацію умов кредитування клієнтів на основі їх кредитного профілю.

Robotic Process Automation (RPA) – технологія автоматизації рутинних повторюваних процесів за допомогою програмних роботів. У сфері управління грошовими потоками RPA може автоматизувати значну частину операційних завдань, що виконуються вручну.

Програмні роботи можуть автоматично збирати дані з банківських

систем, електронної пошти та інших джерел, проводити звірку банківських виписок з обліковими даними, формувати та відправляти платіжні документи, оновлювати інформацію в облікових системах, генерувати стандартні звіти про грошові потоки.

Переваги RPA включають високу швидкість виконання операцій, відсутність помилок, можливість роботи цілодобово без перерв, швидке масштабування без залучення додаткового персоналу. Впровадження RPA окупається зазвичай протягом 6-12 місяців за рахунок зниження витрат на персонал та підвищення точності даних [43].

Технологія розподіленого реєстру (blockchain) створює нові можливості для управління грошовими потоками, особливо в контексті міжнародних операцій та взаємодії з контрагентами. Blockchain забезпечує повну прозорість транзакцій, незмінність записів, відсутність необхідності в посередниках, миттєве підтвердження операцій.

Практичні застосування blockchain включають міжнародні перекази через криптовалюти або стейблкоїни з мінімальними комісіями та часом виконання, смарт-контракти для автоматичного виконання платежів при настанні певних умов, factoring на основі blockchain для швидкого фінансування дебіторської заборгованості, supply chain finance для оптимізації грошових потоків у ланцюгах постачання.

Хоча blockchain-технології ще перебувають на стадії активного розвитку, провідні підприємства вже експериментують з їх застосуванням. Міжнародні корпорації використовують blockchain для розрахунків з іноземними контрагентами, банки впроваджують платформи для trade finance на основі blockchain, логістичні компанії створюють екосистеми для управління грошовими потоками в ланцюгах постачання.

Cloud computing дозволяє підприємствам використовувати потужні програмні рішення для управління грошовими потоками без значних капітальних інвестицій в IT-інфраструктуру. Хмарні системи надають доступ

до функціоналу через інтернет на основі підписки, що знижує бар'єр входу особливо для малого та середнього бізнесу.

Переваги хмарних рішень включають низьку вартість впровадження без необхідності купівлі серверів та ліцензій, швидкий старт з можливістю почати роботу протягом кількох днів, автоматичні оновлення та підтримку від провайдера, доступ з будь-якого місця через інтернет, високий рівень безпеки та резервного копіювання даних.

Мобільні додатки для управління грошовими потоками дозволяють керівникам та фінансовим фахівцям контролювати фінансову ситуацію в режимі реального часу з будь-якого місця. Функціонал мобільних додатків включає перегляд поточних залишків коштів на всіх рахунках, затвердження платежів в один клік, отримання push-повідомлень про критичні події, аналіз ключових показників грошових потоків, доступ до звітності та прогнозів.

Технології Big Data дозволяють аналізувати величезні масиви даних про грошові потоки для виявлення закономірностей та прийняття кращих рішень. Сучасні підприємства генерують величезні обсяги транзакційних даних, які можуть бути використані для глибокого аналізу.

Аналітика великих даних дозволяє сегментувати клієнтів за платіжною поведінкою для персоналізації умов, прогнозувати ймовірність дефолту дебіторів, оптимізувати розміри та терміни замовлень постачальникам, виявляти шахрайські операції через аналіз аномалій, знаходити приховані можливості для покращення грошових потоків.

Інструменти візуалізації даних (Tableau, Power BI, Qlik) перетворюють складні масиви даних про грошові потоки в інтуїтивно зрозумілі графіки та дашборди. Це дозволяє менеджерам швидко оцінювати ситуацію та приймати рішення на основі даних, а не інтуїції [43].

Сучасні технології дозволяють інтегрувати системи управління грошовими потоками підприємства безпосередньо з банківськими системами. Це забезпечує автоматичний обмін даними без ручного введення інформації,

що значно підвищує ефективність та знижує ризик помилок.

Основні формати інтеграції включають API (Application Programming Interface) для обміну даними в режимі реального часу, SWIFT для міжнародних платежів, банк-клієнт системи для вітчизняних операцій. Автоматична інтеграція дозволяє завантажувати банківські виписки без ручного введення, ініціювати платежі безпосередньо з облікової системи, отримувати актуальні дані про залишки на рахунках, автоматично зв'язати банківські операції з обліковими даними.

Цифровізація управління грошовими потоками створює нові ризики, пов'язані з кібербезпекою. Крадіжка грошових коштів через злом облікових систем, шахрайство з платіжними документами, витік конфіденційної фінансової інформації можуть призвести до значних збитків.

Забезпечення кібербезпеки вимагає комплексного підходу. Технічні заходи включають багатофакторну автентифікацію для доступу до систем, шифрування даних при передачі та зберіганні, регулярні резервні копії критичних даних, мережеві міжмережеві екрани та системи виявлення вторгнень, регулярне оновлення програмного забезпечення для усунення вразливостей.

Організаційні заходи включають розмежування прав доступу за принципом мінімально необхідних повноважень, затвердження критичних операцій кількома особами, регулярний аудит доступу до фінансових систем, навчання персоналу основам кібербезпеки, розробку процедур реагування на інциденти безпеки.

Впровадження цифрових технологій вимагає значних інвестицій, тому важливо оцінювати їх ефективність. Основні показники ефективності включають скорочення часу на виконання рутинних операцій, підвищення точності прогнозування грошових потоків, зниження вартості фінансування через оптимізацію залишків, зменшення операційних витрат на персонал, зниження ризиків помилок та шахрайства (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Порівняння традиційного та цифрового підходів до управління грошовими потоками

Аспект управління	Традиційний підхід	Цифровий підхід	Покращення
Час складання платіжного календаря	4-6 годин щоденно	15-30 хвилин автоматично	Економія 80-90% часу
Точність прогнозу грошових потоків	70-75%	85-92%	Підвищення на 15-20%
Швидкість затвердження платежів	1-2 дні	1-2 години	Прискорення у 10 разів
Кількість помилок при введенні даних	2-5% транзакцій	0,1-0,3%	Зниження у 10-20 разів
Вартість обробки одного платежу	15-25 грн	2-5 грн	Зниження у 5-8 разів
Доступ до актуальної інформації	З затримкою 1-2 дні	У режимі реального часу	Миттєвий доступ
Можливість аналізу історичних даних	Обмежена, вручну	Необмежена, автоматично	Багаторазове покращення

Джерело: складено автором на основі [51].

Розрахунок ROI (Return on Investment) від впровадження цифрових технологій має враховувати як прямі фінансові вигоди (зниження витрат на персонал, економія на відсотках через кращу оптимізацію залишків), так і непрямі ефекти (прискорення прийняття рішень, підвищення якості обслуговування клієнтів, зниження ризиків).

Розвиток цифрових технологій продовжує прискорюватися, відкриваючи нові можливості для управління грошовими потоками. Перспективні напрями включають розвиток автономних фінансових систем, що приймають рішення без участі людини, поширення голосових інтерфейсів та чат-ботів для взаємодії з фінансовими системами, застосування квантових обчислень для складних оптимізаційних задач, розвиток децентралізованих фінансів (DeFi) на основі blockchain, інтеграцію з Інтернетом речей (IoT) для автоматизації платежів.

Українські підприємства поступово адаптують міжнародні практики цифровізації управління грошовими потоками. Хоча рівень впровадження сучасних технологій ще відстає від розвинених країн, тренд на цифровізацію є

очевидним. Особливо активно цифрові технології впроваджуються у фінансовому секторі, роздрібній торгівлі, телекомунікаціях.

3.3. Аналітична оцінка руху та оптимізації грошових потоків з урахуванням стратегічних цілей підприємства

Ефективна оптимізація грошових потоків підприємства повинна здійснюватися з урахуванням довгострокових стратегічних цілей організації. Аналітична оцінка руху грошових потоків є важливим інструментом для забезпечення відповідності фінансового управління стратегічним пріоритетам підприємства.

Стратегічний підхід до управління грошовими потоками передбачає інтеграцію фінансового планування з корпоративною стратегією (рис 3.3).

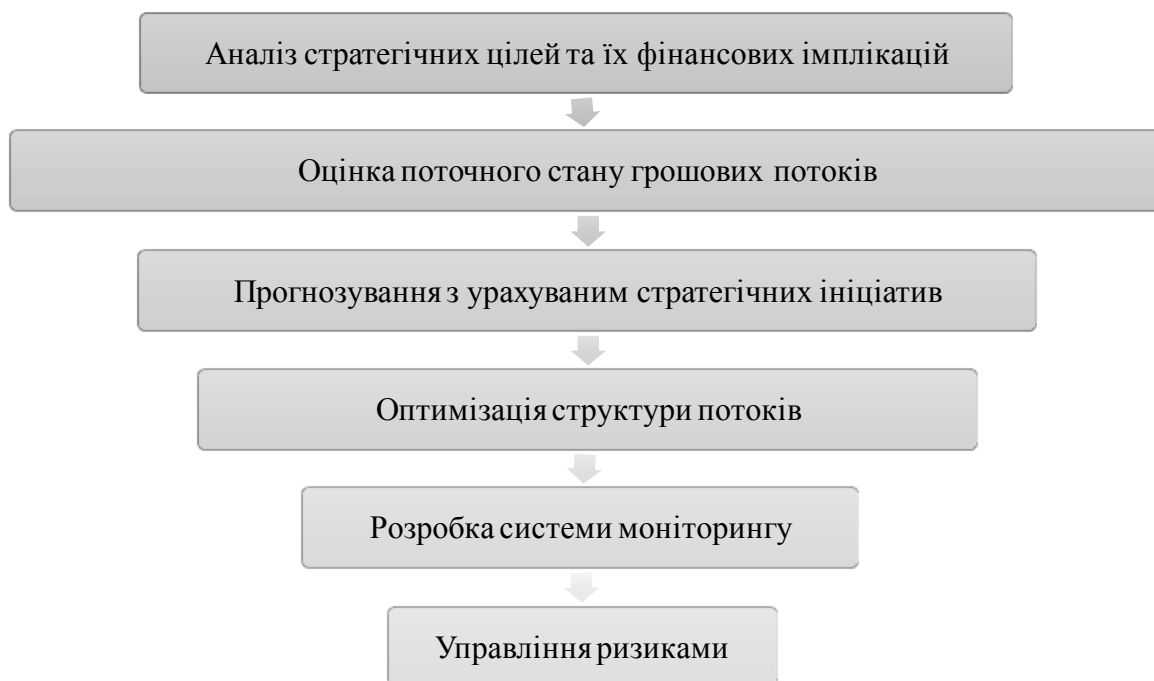

Рисунок 3.3 – Методика аналітичної оцінки управління грошовими потоками

Джерело: сформовано автором на основі [23.]

Перший етап передбачає ідентифікацію ключових стратегічних цілей організації та визначення їх впливу на потреби в грошових коштах. Це може включати розширення виробничих потужностей, вихід на нові ринки, розробку нових продуктів, впровадження інноваційних технологій. Кожна ціль має бути транслована у фінансові показники, що характеризують необхідні обсяги інвестицій, очікувані строки окупності та прогнозовані грошові потоки.

Ключовим напрямом оптимізації грошових потоків є скорочення тривалості операційного та фінансового циклів підприємства. Операційний цикл включає період від придбання запасів до отримання коштів від покупців. Фінансовий цикл враховує також період відстрочки платежів постачальникам (табл. 3.4):

Таблиця 3.4 – Розрахунок та оптимізація операційного циклу ТОВ «ЕСТМ-БУД» (2024 р.)

Показник	Поточний стан	Після оптимізації	Зміна
Період обороту запасів, днів	45	35	-10
Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	55	42	-13
Операційний цикл, днів	100	77	-23
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	30	35	+5
Фінансовий цикл, днів	70	42	-28
Середньоденна виручка, тис. грн	150	150	-
Потреба в оборотному капіталі, тис. грн	10 500	6 300	-4 200
Вивільнені кошти, тис. грн	-	4 200	4 200
Економія на відсотках (при 15% річних), тис. грн/рік	-	630	630

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності та управлінської інформації ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Як показують дані таблиці 3.4, скорочення фінансового циклу на 28 днів дозволяє вивільнити 4,2 млн грн оборотного капіталу, що може бути спрямовано на реалізацію стратегічних проектів або зниження потреби у позиковому фінансуванні.

Оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу впливає на вартість фінансування та гнучкість у реалізації стратегічних ініціатив. При

залученні зовнішнього фінансування необхідно враховувати вартість різних джерел, вплив на фінансову стійкість, графік погашення зобов'язань, ковенанти та обмеження.

Оптимальна структура капіталу мінімізує середньозважену вартість капіталу (WACC) при збереженні прийняттого рівня фінансового ризику. Для більшості підприємств оптимальне співвідношення боргу до власного капіталу знаходиться в діапазоні 0,3-0,7, хоча це залежить від галузі, стадії розвитку компанії та макроекономічних умов.

Для забезпечення відповідності управління грошовими потоками стратегічним цілям необхідна система показників трьох рівнів (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Система показників стратегічного управління грошовими потоками

Рівень показників	Найменування показника	Метод розрахунку	Цільове значення	Призначення
Стратегічні	Чистий дисконтований дохід (NPV)	Сума дисконтованих грошових потоків мінус початкові інвестиції	> 0	Оцінка економічної доцільності інвестиційних проектів
	Внутрішня норма рентабельності (IRR)	Ставка дисконту, при якій NPV = 0	$> WACC$	Порівняння альтернативних проектів
	Рентабельність інвестованого капіталу (ROIC)	(Чистий прибуток + Відсотки) / Інвестований капітал	$> WACC$	Оцінка ефективності використання капіталу
	Економічна додана вартість (EVA)	NOPAT - (Інвестований капітал \times WACC)	> 0	Вимірювання створення вартості
Тактичні	Коефіцієнт покриття інвестицій	Операційний ГП / Капітальні інвестиції	$> 1,0$	Оцінка здатності самофінансування розвитку
	Коефіцієнт реінвестування	(ОГП - Дивіденди) / Капітальні інвестиції	0,6-1,2	Баланс між виплатами власникам та розвитком
	Співвідношення інвестицій до амортизації	Капітальні інвестиції / Амортизація	$> 1,0$	Оцінка оновлення основних засобів

Продовження таблиці 3.5

Операційні	Тривалість фінансового циклу	Період обороту запасів + Період інкасації ДЗ - Період погашення КЗ	Мінімізація	Управління оборотним капіталом
	Коефіцієнт оборотності коштів	Виручка / Середній залишок коштів	Максимізація	Інтенсивність використання коштів
Операційні	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	0,2-0,3	Оцінка миттєвої платоспроможності

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності та управлінської інформації ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Розглянемо умовний приклад підприємства, що планує реалізацію стратегії розширення виробництва. Поточний операційний грошовий потік становить 15 млн грн на рік, необхідні капітальні інвестиції – 30 млн грн, тривалість фінансового циклу – 90 днів, оборотний капітал – 8 млн грн.

Аналітична оцінка показала, що внутрішнє фінансування покриває лише 50% інвестиційних потреб. Розроблений план оптимізації включає: скорочення періоду інкасації дебіторської заборгованості з 45 до 35 днів через впровадження системи знижок за дострокову оплату та посилення роботи з боржниками; оптимізацію запасів на 15% через впровадження системи Just-in-Time; використання факторингу для ключових клієнтів; залучення довгострокового банківського кредиту на 10 млн грн під 12% річних; залучення лізингового фінансування обладнання на 5 млн грн; реінвестування 80% прибутку протягом періоду реалізації проекту.

Очікувані результати включають збільшення операційного грошового потоку до 22 млн грн через 3 роки, скорочення фінансового циклу до 75 днів, окупність проекту за 5 років при збереженні коефіцієнта поточної ліквідності на рівні не нижче 1,5. Система моніторингу передбачає щомісячний контроль фактичних грошових потоків, квартальну актуалізацію прогнозів, аналіз відхилень при відхиленні понад 10%, річний стратегічний огляд.

Стратегічне управління грошовими потоками вимагає ідентифікації та управління ризиками, що можуть вплинути на здатність підприємства генерувати достатні потоки. Основні категорії ризиків включають операційні (зміна попиту, коливання цін на сировину, порушення в ланцюгах постачання), фінансові (валютний, процентний, ризик ліквідності), стратегічні (невдала реалізація проєктів, зміна конкурентного середовища, регуляторні зміни).

Для управління ризиками використовуються різні інструменти: створення резервів грошових коштів, диверсифікація джерел надходжень, використання фінансових інструментів хеджування, підтримання гнучкості фінансової структури, страхування ключових ризиків (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Матриця ризиків грошових потоків та методи управління ними

Тип ризику	Ймовірність	Вплив	Метод управління	Інструменти
Зниження попиту на продукцію	Середня	Високий	Диверсифікація, маркетинг	Розширення асортименту, нові ринки
Несплата дебіторами	Висока	Середній	Мінімізація, передача	Перевірка контрагентів, факторинг, страхування
Колівання валютних курсів	Висока	Високий	Хеджування	Форвардні контракти, опціони
Зростання процентних ставок	Середня	Середній	Хеджування	Свопи, кредити з фіксованою ставкою
Дефіцит ліквідності	Низька	Критичний	Резервування, передача	Резерви коштів, кредитні лінії
Порушення в ланцюгах постачання	Низька	Високий	Диверсифікація	Множина постачальників, запаси
Технологічні зміни	Середня	Високий	Прийняття	Інвестиції в R&D, моніторинг трендів
Регуляторні зміни	Середня	Середній	Адаптація	Моніторинг законодавства, лобіювання

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності та управлінської інформації ТОВ «ЕСТМ-БУД».

Запропоновані практичні рекомендації щодо оптимізації грошових потоків включають: скорочення тривалості операційного та фінансового циклів

через удосконалення управління запасами та дебіторською заборгованістю; оптимізацію структури капіталу для мінімізації вартості фінансування; раціональне управління оборотними активами; використання сучасних інструментів фінансування (факторинг, лізинг); впровадження системи ключових показників ефективності для моніторингу та контролю; управління ризиками грошових потоків через диверсифікацію, хеджування та резервування коштів.

Отже, оптимізація грошових потоків має здійснюватися з урахуванням стратегічних цілей підприємства. Розроблення методики аналітичної оцінки руху грошових потоків передбачає інтеграцію фінансового планування зі стратегічним управлінням, що дозволяє забезпечити баланс між поточними потребами у ліквідності та довгостроковими інвестиційними завданнями. Практичні розрахунки показали, що скорочення фінансового циклу на 28 днів дозволяє вивільнити значний обсяг оборотного капіталу для фінансування стратегічних проектів.

ВИСНОВКИ

У магістерській кваліфікаційній роботі проведено комплексне дослідження теоретичних, методичних та практичних аспектів облікового забезпечення управління грошовими потоками підприємства та визначено напрями їх оптимізації. За результатами дослідження сформульовано наступні основні висновки відповідно до поставлених завдань:

1. Досліджено підходи до визначення економічної сутності і класифікації грошових потоків підприємства. На основі критичного аналізу наукових підходів вітчизняних та зарубіжних науковців уточнено, що грошові потоки підприємства – це сукупність впорядкованих у часі надходжень і вибуттів грошових коштів та їх еквівалентів, що виникають у процесі господарської діяльності та забезпечують фінансування поточних і стратегічних потреб підприємства.

Систематизовано класифікацію грошових потоків за основними ознаками: за видами діяльності (операційні, інвестиційні, фінансові), за напрямом руху (вхідні, вихідні), за часовими періодами (поточні, короткострокові, довгострокові), за рівнем достатності (надлишкові, збалансовані, дефіцитні), за методом розрахунку (прямий, непрямий), за ступенем передбачуваності (плановані, непередбачувані). Така класифікація створює основу для організації ефективного обліку та аналізу грошових потоків відповідно до управлінських потреб підприємства.

2. Розглянуто міжнародну практику обліку грошових потоків, зокрема порівняння МСБО 7 та US GAAP. Проведено компаративний аналіз вимог МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» та US GAAP (ASC 230). Встановлено ключові відмінності: МСБО 7 надає більшу гнучкість у класифікації відсотків та дивідендів (дозволяє класифікувати їх як операційну, інвестиційну або фінансову діяльність залежно від рішення підприємства), тоді як US GAAP встановлює жорсткі правила (виплачені та отримані відсотки, отримані

дивіденди – операційна діяльність; виплачені дивіденди – фінансова діяльність).

Обидва стандарти дозволяють використання прямого або непрямого методу для розрахунку операційних грошових потоків, проте US GAAP рекомендує прямий метод як кращу практику. Встановлено, що міжнародна практика акцентує увагу на якості операційних грошових потоків як ключового індикатора фінансової стійкості підприємства.

3. Проаналізовано нормативно-правове регулювання обліку грошових потоків в Україні на основі: Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, План рахунків бухгалтерського обліку та внутрішні документи підприємств. Встановлено, що національні стандарти в цілому гармонізовані з міжнародними, що забезпечує порівнянність фінансової звітності.

Облік грошових коштів ведеться на рахунках класу 3: рахунок 30 «Готівка» (субрахунки 301, 302), рахунок 31 «Рахунки в банках» (субрахунки 311, 312, 313), рахунок 33 «Інші кошти» (субрахунки 331, 332, 333). Виявлено певні відмінності від МСБО 7 у деталізації розкриття інформації та класифікації операцій із кредитами.

4. Визначено організаційні особливості ведення обліку грошових потоків на підприємстві. Облікова політика підприємства визначає методологічні та організаційні аспекти, використовується непрямий метод складання звіту. Компактна організаційна структура бухгалтерії та автоматизована система «Облік SaaS» забезпечують базову ефективність облікового процесу. Організація обліку побудована з урахуванням специфіки будівельної галузі та переважної роботи з державними замовниками, що визначає перевагу безготівкових розрахунків, необхідність управління довгими циклами оборотності дебіторської заборгованості та акцент на плануванні ліквідності.

На основі виявлених особливостей запропоновано напрями оптимізації,

зокрема поступовий перехід до використання прямого методу формування звіту про рух коштів для внутрішнього управлінського аналізу, що забезпечить пряму візуалізацію джерел надходжень і напрямів витрат. Рекомендовано розширити функціонал використання системи «Облік SaaS» шляхом впровадження модулів оперативного платіжного календаря та прогнозування грошових потоків, що дозволить підвищити точність фінансового планування та запобігти касовим розривам. Це спрямовано на трансформацію облікової системи з реєстраційної на аналітико-управлінську.

5. Досліджено порядок документування операцій з обліку грошових потоків підприємства. Досліджено систему первинних документів (касові ордери КО-1 та КО-2, платіжні доручення, банківські виписки), облікових регістрів (касова книга КО-4, журнали-ордери № 1 та № 2) та звітних форм (Звіт про рух грошових коштів форма № 3).

Запропоновано напрями вдосконалення: інтеграція фінансового та управлінського обліку на базі єдиної інформаційної системи; впровадження багаторівневої аналітики для формування інформації в необхідних розрізах; розробка внутрішньої управлінської звітності з деталізацією за центрами відповідальності та проектами; автоматизація формування Звіту про рух грошових коштів; впровадження бюджетування з регулярним контролем виконання.

Розроблено систему з шести ключових показників аналізу: коефіцієнти достатності ($\geq 1,0$), реінвестування (0,1-0,3), ліквідності ($\geq 0,4$), покриття капітальних вкладень ($\geq 1,0$), якості (0,8-1,2), ефективності ($> 0,1$). Ці показники дозволяють комплексно оцінити здатність підприємства генерувати грошові кошти та фінансувати розвиток.

6. Охарактеризовано особливості аналітичного та синтетичного обліку грошових потоків на ТОВ «ЕСТМ-БУД». Синтетичний облік ведеться на рахунках класу 3, а аналітичний забезпечує деталізацію за напрямами діяльності, контрагентами, валютами та проектами. Автоматизація в системі

«Облік SaaS» забезпечує їхню інтеграцію та формування деталізованої інформаційної бази.

Виявлено необхідність посилення аналітичного обліку за центрами відповідальності та проектами для підвищення точності планування та контролю грошових потоків.

7. Розкрито особливості формування інформації про грошові потоки у фінансовій звітності та її відповідність управлінським потребам. Проаналізовано Звіт про рух грошових коштів (форма №3), складений непрямим методом. Визначено, що офіційна звітність має ретроспективний характер та недостатню деталізацію для оперативного управління.

Запропоновано напрями вдосконалення через впровадження управлінської звітності, платіжного календаря та прямого методу для внутрішніх цілей.

8. Розглянуто роль облікової інформації руху грошових потоків в прийнятті управлінських рішень. Облікова інформація виконує інформаційну, контрольну, аналітичну та планову функції. Для ефективного використання розроблено систему показників аналізу (коефіцієнти достатності, ліквідності, якості прибутку тощо), що дозволяє оцінювати стан та приймати обґрунтовані рішення на оперативному, тактичному та стратегічному рівнях.

Для підвищення якості управлінських рішень запропоновано впровадити систему ключових показників ефективності (KPI), що безпосередньо пов'язують операційні результати підрозділів із впливом на грошові потоки, а також інтегрувати аналіз грошових потоків у процес регулярного стратегічного огляду компанії.

9. Проаналізовано сферу використання сучасних цифрових інструментів та автоматизованих систем в управлінні грошовими потоками підприємства: ERP-системи, TMS-платформи, RPA, штучний інтелект і blockchain. Доведено, що їх впровадження прискорює обробку операцій, підвищує точність прогнозування та зменшує витрати часу та ресурсів.

Практичні розрахунки підтвердили високу ефективність цифровізації: скорочення часу виконання операцій на 80–90%, зменшення помилок у 10–20 разів, підвищення точності прогнозів на 15–20%.

10. Проведено аналітичну оцінку руху та розроблено напрями оптимізації грошових потоків з урахуванням стратегічних цілей підприємства. На основі даних ТОВ «ЕСТМ-БУД» розроблено методичку оцінки, що інтегрує стратегічне планування, прогнозування та моніторинг ключових показників. Запропоновано комплекс заходів з оптимізації: скорочення операційного та фінансового циклів, прискорення інкасації дебіторської заборгованості, оптимізація структури капіталу, диверсифікація джерел фінансування та хеджування ризиків, що сприятиме підвищенню ліквідності та фінансової стійкості.

Запропоновано комплекс заходів з оптимізації грошових потоків: скорочення операційного циклу, прискорення інкасації дебіторської заборгованості, оптимізація графіка платежів, диверсифікація джерел фінансування та хеджування ризиків.

Результати дослідження мають теоретичне, методичне та практичне значення. Теоретична значущість полягає у систематизації підходів до розуміння сутності грошових потоків та удосконаленні їх класифікації. Методична значущість – у розробці системи показників аналізу та методики прогнозування. Практична значущість – у можливості використання рекомендацій підприємствами для підвищення ефективності управління грошовими потоками та забезпечення фінансової стабільності.

Перспективи подальших досліджень: розробка методик прогнозування з використанням глибокого навчання; дослідження впливу цифровізації на трансформацію систем управління; вивчення особливостей обліку в кризових умовах; розробка галузевих стандартів та бенчмарків; дослідження можливостей використання криптовалют та DeFi.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 12.12.2025 р.)
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 12.12.2025 р.)
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 12.12.2025 р.)
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 № 130. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99> (дата звернення 12.12.2025 р.)
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення 12.12.2025 р.)
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення 12.12.2025 р.)
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 12.12.2025 р.)
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» : ратифіковано Україною. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення 12.12.2025 р.)

10. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 (МСФЗ 1) «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» : ратифіковано Україною. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_043 (дата звернення 12.12.2025 р.)

11. Степаненко О. І. Властивості грошових потоків та ризику їх впливу на фінансову стабільність підприємства. // Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference “Scientific and Practical Trends in the Context of Globalization”. – London, United Kingdom of Sweden, 2024. – No. 197. – P. 94–107.

12. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 496 с.

13. Бірюк О.Г., Чала К.Г. Оптимізація управління грошовими потоками підприємства: міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2024.

14. Бугинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. 8-е вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.

15. Бугинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 2-е вид., доп. і перероб. Житомир : ЖІТІ, 2000. 640 с.

16. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами : практичний посібник. Київ : Лібра, 2004. 880 с.

17. Жолнер І. В. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 448 с.

18. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2008. 485 с.

19. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. 3-є вид., перероб. і доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 670 с.

20. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія. Київ : КНЕУ, 2006. 256 с.

21. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Карт-

бланш, 2003. 398 с.

22. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навчальний посібник. Київ : Знання, 2004. 654 с.

23. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2006. 526 с.

24. Безродна Т. М. Облік руху грошових коштів підприємства. Економіка і суспільство. 2017. № 10. С. 664-668.

25. Білик М. Д. Грошові потоки та їх роль в оцінці фінансового стану підприємства. Фінанси України. 2004. № 7. С. 117-124.

26. Бобко В. В. Сутність понять «прибуток» і «збиток» в контексті бухгалтерського обліку. Облік і фінанси АПК. 2015. № 2. С. 23-28.

27. Васільківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 416 с.

28. Заремба Є. М. Грошові потоки підприємств: сутність і класифікація. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. Вип. 2 (23). С. 87-92.

29. Колісник О. П., Замогільна А. В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. Modern Economics. 2020. Вип. 10. С. 60-65.

30. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Київ : Знання, 2000. 378 с.

31. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія. Київ : КНЕУ, 2001. 387 с.

32. Магдич І. П. Сутність та роль грошових потоків інвестиційної діяльності підприємства. Економіка і управління. 2014. № 2. С. 94-98.

33. Некрасенко Л. А., Гниломир І. М. Напрями удосконалення управління грошовими потоками суб'єктів господарювання. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2011. № 3. С. 118-120.

34. Партин Г. О., Селюченко Н. Є. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Львів : Львівський банківський інститут, 2003. 336 с.

35. Семенова С. М. Класифікація грошових потоків підприємства з

метою стратегічного управління. Економіка і управління. 2012. № 3. С. 146-151.

36. Скриль В. В., Ступенко К. Ю. Планування грошових потоків підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 12.

37. Федішин М. П. Актуальні аспекти планування грошових потоків підприємств в сучасних умовах господарювання. Економіка, фінанси, право. 2013. Вип. 3. С. 26-28.

38. Чушак-Голобородько А. М., Мокрицька М. І. Система ефективного управління фінансовими потоками підприємства. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2014. Вип. 10(1). С. 77-81.

39. Юрченко О. Ю. Сучасні підходи до управління грошовими потоками підприємства. Бізнес-навігатор. 2020. Вип. 4(47). С. 77-82.

40. Васильченко З. М. Теоретичні основи управління грошовими потоками банку. Вісник Академії праці і соціальних відносин. 2010. № 1. С. 44-49.

41. Головка Т. Планування грошових потоків підприємства: нова парадигма. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2017. № 14. С. 456-462.

42. Міністерство фінансів України. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> (дата звернення: 01.09.2025).

43. Звіт про рух грошових коштів: алгоритм заповнення. Бухгалтерська платформа. 2025. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7086-zvt-pro-ruh-groshovih-koshtv> (дата звернення: 01.09.2025).

44. Аналіз грошових потоків підприємства. УТЕКА. 2024. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-analiz-denezhnyx-potokov-predpriyatiya> (дата звернення: 01.09.2025).

45. Перегляд МСБО 7: цільові вдосконалення Звіту про рух грошових коштів. Агентство з МСФЗ. 2024. URL: <https://amsfo.com.ua/perehliad-msbo-7/> (дата звернення: 01.09.2025).

46. Brigham E., Ehrhardt M. Financial Management: Theory and Practice.

13th ed. Boston : Cengage Learning, 2010. 1184 p.

47. Ross S., Westerfield R., Jaffe J. Corporate Finance. 10th ed. New York : McGraw-Hill, 2013. 1072 p.

48. Van Horne J. C., Wachowicz J. M. Fundamentals of Financial Management. 13th ed. Upper Saddle River : Prentice Hall, 2008. 719 p.

49. Damodaran A. Corporate Finance: Theory and Practice. 2nd ed. New York : John Wiley & Sons, 2001. 992 p.

50. Copeland T., Koller T., Murrin J. Valuation: Measuring and Managing the Value of Companies. 4th ed. New York : John Wiley & Sons, 2005. 765 p.

51. Palepu K., Healy P., Bernard V. Business Analysis and Valuation Using Financial Statements. 4th ed. Mason : South-Western Cengage Learning, 2008. 640p.

52. Penman S. Financial Statement Analysis and Security Valuation. 4th ed. New York : McGraw-Hill, 2009. 672 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А1 - Звіт про рух грошових коштів ТОВ «ЕСТМ-БУД» за 2024 рік
(непрямий метод)

Стаття	Код рядка	За звітний період (2024), тис. грн	За попередній період (2023), тис. грн
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Прибуток (збиток) до оподаткування	3505	982,3	332,5
Коригування на:			
Амортизацію необоротних активів	3515	145,8	98,4
Збільшення (зменшення) забезпечень	3520	25,0	15,0
Збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3525		
Збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3540	-12,5	-8,2
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	3550	1 140,6	437,7
Зміна в чистих оборотних активах:			
Збільшення (зменшення) оборотних активів	3560	-2 580,5	-1 845,0
Збільшення (зменшення) запасів	3561	-485,2	-320,5
Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів	3562		
Збільшення (зменшення) дебіторської заборгованості	3563	-2 095,3	-1 524,5
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3570	2 856,3	1 980,8
Збільшення (зменшення) зобов'язань з податків, зборів та інших обов'язкових платежів	3571	185,6	125,3
Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань	3575	2 670,7	1 855,5
Грошові кошти від операційної діяльності	3580	1 416,4	573,5
Сплачені податки на прибуток	3585	-196,5	-66,5
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	+1 219,9	+507,0
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205	15,0	8,5
Придбання:			
фінансових інвестицій	3215		
необоротних активів	3220	-458,5	-185,4
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-443,5	-176,9

Продовження Додатка А

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження власного капіталу	3300		
Отримані позики	3305	1 850,0	980,0
Інші надходження	3340		
Погашення позик	3350	-1 250,0	-845,0
Сплачені дивіденди	3355		
Сплачені відсотки	3360	-102,5	-58,3
Інші платежі	3395	-15,8	-12,0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	+481,7	+64,7
Чистий рух коштів за звітний період	3400	+1 258,1	+394,8
Залишок коштів на початок року	3405	1 263,2	868,4
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		
Залишок коштів на кінець року	3415	2 521,3	1 263,2

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «ЕСТМ-БУД»

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВ "ЕСТМ-БУД"	Дата(рік,місяць,число)	2025	01	01
Територія	Київ	за ЄДРПОУ	33192357		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ І	UA80000000000126643		
Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КОПФГ	420		
Середня кількість працівників, осіб	8	за КВЕД	41.20		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Деміївська, буд. 43, оф. 42, м. КИЇВ, 03040, Україна				

1.Баланс на 31 грудня 2024 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	15,5	15,5
Основні засоби :	1010	23,7	19,0
первісна вартість	1011	23,7	23,7
знос	1012	(-)	(4,7)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	39,2	34,5
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	6 487,5	8 314,4
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 212,9	6 998,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	6,7	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 380,9	1 124,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	788,2	1 030,0
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 933,6	1 779,7
Усього за розділом II	1195	17 809,8	19 246,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	17 849,0	19 281,2

Продовження Додатка Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 169,0	3 169,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(3 739,9)	(2 954,1)
Неоплачений капітал	1425	(16,7)	(16,7)
Усього за розділом I	1495	(587,6)	198,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 768,7	18 200,6
розрахунками з бюджетом	1620	2 453,9	176,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	124,3	176,1
розрахунками зі страхування	1625	45,3	66,4
розрахунками з оплати праці	1630	213,1	160,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	9 955,6	479,9
Усього за розділом III	1695	18 436,6	19 083,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	17 849,0	19 281,2

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2024 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	48 698,2	14 518,3
Інші операційні доходи	2120	-	545,5
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	48 698,2	15 063,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(47 413,9)	(13 822,8)
Інші операційні витрати	2180	(326,0)	(550,4)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(47 739,9)	(14 373,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	958,3	690,6
Податок на прибуток	2300	(172,5)	(124,3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	785,8	566,3

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

(підпис)

(підпис)

ЕП БАРИЛО
БОГДАН
СЕРГІЙОВИЧ

БАРИЛО БОГДАН СЕРГІЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток В

Відмітка про одержання
(штамп контролюючого органу, до якого подається
Податкова декларація з податку на прибуток
підприємств)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
20 жовтня 2015 року N 897
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 20 лютого 2023 року № 14)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

1	Податкова декларація з податку на прибуток підприємств	☒ Звітна ☐ Звітна нова ☐ Уточнююча
2	Звітний (податковий) період 2024 року	☐ - I квартал ☐ - Півріччя ☐ - Три квартали ☒ Рік ☐ - Базовий звітний період квартал ☒ Базовий звітний період рік
3	Звітний (податковий) період, що уточнюється, - року	☐ - I квартал ☐ - Півріччя ☐ - Три квартали ☒ Рік
4	Платник: ТОВ "ЕСТМ-БУД" (повне найменування платника податку згідно з реєстраційними документами)	
5	Податковий номер або серія (за наявності) та номер паспорта ¹ 33192357	Код виду економічної діяльності (КВЕД) 4 1 . 2 0
6	Податкова адреса вулиця Деміївська, буд. 43, оф. 42, м. Київ, 03040, Україна	Поштовий індекс 0 3 0 4 0 Телефон Моб. тел. Факс E-mail schprakmira79@gmail.com
7	Повне найменування нерезидента - Місцезнаходження нерезидента -	Назва країни резиденції нерезидента (за Класифікацією країн світу, українською мовою) - Код країни резиденції (за Класифікацією країн світу)
7.1	Повне найменування постійного представництва/відокремленого підрозділу, через який нерезидент здійснює діяльність в Україні - Місцезнаходження постійного представництва/відокремленого підрозділу нерезидента - Найменування контролюючого органу за місцем обліку постійного представництва/відокремленого підрозділу нерезидента -	Код ЄДРПОУ постійного представництва ² - Ідентифікатор об'єкта оподаткування (за відсутності коду ЄДРПОУ) ² -
8	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М.КИЄВІ, ЦЕНТРАЛЬНА ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ (найменування контролюючого органу, до якого подається Податкова декларація з податку на прибуток підприємств)	
9	Повне найменування інституту спільного інвестування ³	Реєстраційний код інституту спільного інвестування (за даними Єдиного державного реєстру інститутів спільного інвестування, ведення якого здійснюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку) ³
10	Особливі відмітки Податкова декларація платника податку на прибуток підприємств: ☐ виробника сільськогосподарської продукції ☐ банку ☐ страховика ☐ суб'єкта, який здійснює випуск та проведення лотерей ☐ суб'єкта, що здійснює організацію та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів	

Продовження Додатка В

- суб'єкта, що здійснює діяльність у сфері організації та проведення азартних ігор, крім організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів
- постійного представництва нерезидента
- підприємства (організації) громадської організації осіб з інвалідністю, яке отримало дозвіл на користування пільгою
- платника податку, що подає декларацію за останній податковий (звітний) рік у періоді, на який припадає дата його ліквідації
- суб'єкта господарювання – юридичної особи, яка обрала спрощену систему оподаткування
фізичної особи – підприємця, у тому числі такої, яка обрала спрощену систему оподаткування, або фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність
- іноземної компанії
інституту спільного інвестування у вигляді утворення без статусу юридичної особи ³
- інвестора із значними інвестиціями ⁴
- платника податку, що визначає податок на прибуток у вигляді мінімального податкового зобов'язання
- резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах
- учасника індустріального парку ⁴

(грн)

Показники	Код рядка	Сума
1	2	3
Дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку	01	48 698 155
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток), визначений у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності (+, -)	02	958 314
Різниця, які виникають відповідно до Податкового кодексу України (+, -)	03 РІ	-
Об'єкт оподаткування (рядок 02 + рядок 03 РІ) (+, -)	04	958 314
Прибуток, звільнений від оподаткування, або збиток від діяльності, прибуток від якої звільнений від оподаткування (+, -)	05 ПЗ	-
Податок на прибуток (позитивне значення) (рядок 04 – рядок 05 ПЗ) x 18,00 ⁵ /100)	06	172 497
Податок на прибуток контрольованої іноземної компанії	06.1 КІК	-
Податок на прибуток у вигляді мінімального податкового зобов'язання	06.2 МПЗ	-
Податок на прибуток резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах (+, -)	06.3 ДІЯ	-
Податок на прибуток з об'єктів оподаткування, визначених окремо (позитивне значення) (рядок 06.4.1 + рядок 06.4.2) x - ⁵ /100):	06.4	-
Сума перевищення ціни, визначеної за принципом «вигягнутої руки», над договірною (контрактною) вартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) при здійсненні контрольованих операцій платником податку ⁴	06.4.1	-
Сума перевищення договірної (контрактної) вартості придбаних товарів (робіт, послуг) над ціною, визначеною за принципом «вигягнутої руки» при здійсненні контрольованих операцій платником податку ⁴	06.4.2	-
Дохід за договорами страхування, співстрахування і перестрахування, визначений підпунктом 141.1.2 пункту 141.1 статті 141 розділу III Податкового кодексу України, у тому числі:	07	-
за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорами страхування додаткової пенсії, та визначений підпунктами 14.1.52, 14.1.52 ¹ , 14.1.52 ² і 14.1.116 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України	07.1	-
страхові платежі, страхові внески, страхові премії за договорами перестрахування	07.2	-
Податок на дохід за договорами страхування ((рядок 07 – рядок 07.1 - рядок 07.2) x - ⁶ /100)	08	-
Сума доходу, отриманого від діяльності з випуску та проведення лотерей (рядок 09.1 + рядок 09.2), у тому числі:	09	-
сума доходу, що залишився після формування призового (виграшного) фонду (позитивне значення (рядок 09.1.1 - рядок 09.1.2)):	09.1	-
загальна сума доходів, отриманих від прийняття ставок у лотереї	09.1.1	-
сума сформованого призового (виграшного) фонду лотереї відповідно до умов її проведення	09.1.2	-
сума безнадійної заборгованості, визначеної підпунктом "е" підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України	09.2	-
Податок на дохід, отриманий від діяльності з випуску та проведення лотерей за звітний (податковий) період (рядок 09 x - ⁷ /100)	10	-
Сума доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів	11	-
Податок на дохід, отриманий від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів за звітний (податковий) період (рядок 11 x - ⁸ /100)	12	-
Сума доходу, отриманого від діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, крім доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів	13	-
Сума виплачених гравцю виплат	14	-

Продовження Додатка В

Податок на дохід, отриманий від діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, крім доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів, за звітний (податковий) період (позитивне значення (рядок 13 - рядок 14) х - ⁹ /100)	15	-
Зменшення нарахованої суми податку	16 ЗП	-
Податок на прибуток за звітний (податковий) період (рядок 06 + рядок 06.1 КІК + рядок 06.2 МПЗ + рядок 06.3 ДІЯ + рядок 06.4 + рядок 08 + рядок 10 + рядок 12 + рядок 15 – рядок 16 ЗП)	17	172 497
Податок на прибуток за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року з урахуванням уточнень (рядок 17 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року) ¹⁰	18	-
Податок на прибуток, нарахований за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 17 – рядок 18) (+, -) ¹¹	19	172 497
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді	20 АВ	-
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року, з урахуванням уточнень (рядок 20 АВ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року) ¹⁰	21	-
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, нарахована за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 20 АВ – рядок 21) ¹¹	22	-
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам, нарахованих за звітний (податковий) період	23 ПН	-
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року, з урахуванням уточнень (рядок 23 ПН Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року) ¹⁰	24	-
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам, нарахованих за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 23 ПН – рядок 24) ¹¹	25	-
Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді	26 ОВ	-
Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у попередньому звітному (податковому) періоді поточного року ¹⁰	27	-
Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, нарахована за результатами останнього звітного (податкового) періоду (рядок 26 ОВ – рядок 27) ¹¹	28	-
Виправлення помилок¹²		
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 19 – рядок 19 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється, або рядок 42 – рядок 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється) або рядок 29 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, -))	29	-
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду з авансового внеску при виплаті дивідендів, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 22 – рядок 22 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється) або рядок 30 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, -))	30	-
Сума штрафу (5 %) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 31 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	31	-
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.3 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України, або рядок 32 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	32	-
Сума штрафу (3 %) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	33	-
Виправлення помилок з податку на прибуток, який утримується при виплаті доходів (прибутків) нерезидентів¹²		
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 25 – рядок 25 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється) або рядок 33 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, -))	34	-
Сума штрафу (5 %) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 34 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	35	-
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.3 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України, або рядок 35 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	36	-

Продовження Додатка В

Сума штрафу (3 %) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	37	-
Виправлення помилок щодо суми авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют¹²		
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 28 – рядок 28 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється)) або рядок 36 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, –)	38	-
Сума штрафу (5 %) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 37 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	39	-
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.3 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України, або рядок 38 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	40	-
Сума штрафу (3 %) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	41	-
Податкові зобов'язання, інші штрафні санкції та пені, визначені відповідно до Податкового кодексу України, не пов'язані з виправленням помилок		
Сума збільшення податкового зобов'язання за порушення вимог цільового використання вивільнених від оподаткування коштів відповідно до пунктів 142.1 – 142.3 статті 142 розділу III, пунктів 41, 56, 57 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України	42	-
Штрафні санкції за порушення положень пунктів 41, 56, 57 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України	43	-
Пеня, нарахована на виконання вимог статті 123 ¹ глави 11 розділу II, пунктів 142.1 – 142.3 статті 142 розділу III, пунктів 41, 56, 57 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України	44	-

Наявність додатків ¹³	АВ	ЗП	ПН	ТЦ ¹⁴	ВП	РІ	ПЗ	АМ	ЦП	ПП	КК	МПЗ	ДЯ	ОВ	ФЗ ¹⁵	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	НП(С)БО

Наявність поданих до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств додатків - форм фінансової звітності ¹⁵	Баланс (Звіт про фінансовий стан) ¹⁶	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ¹⁶	Звіт про рух грошових коштів ¹⁶	Звіт про власний капітал ¹⁶	Примітки до річної фінансової звітності ¹⁶	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва		Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва	
	-	-	-	-	-	Баланс	Звіт про фінансові результати	Баланс	Звіт про фінансові результати
-	відмітка про обов'язок платника відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом ¹⁷								

Наявність доповнення ¹⁸	Доповнення до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (заповнюється і подається відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Податкового кодексу України)	
-	№ з/п	Зміст доповнення
	1	-

Додатки на - _____ арк.

Наявність рішення ¹⁹	Прийнято рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці
-	-

Інформація, наведена в Податковій декларації з податку на прибуток підприємств та додатках до неї, є достовірною.

Керівник (уповноважена особа)
 2 7 2 0 9 1 2 8 9 3
 (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта²⁰)

ЕП БАРИЛО
 БОГДАН
 СЕРГІЙОВИЧ
 (підпис)

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

 (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта²⁰)

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

Дата подання 2 0 . 0 2 . 2 0 2 5

Документ прийнятий

Звіт подібності

Метадані

Назва організації		Затоложок		
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU		кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу		
Облікове забезпечення управління грошовими потоками підприємства та їх оптимізація				
Автор		Науковий керівник / Експерт		
Госико Крістіна Іванівна		к.е.н., доцент Марчук У.О.		
Кількість слів	Кількість слів/символів	Дата заїгу	Дата редагування	ІД документу
14761	118879	12/24/2025	12/24/2025	332968352

Обсяг знайдених подібностей

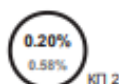
Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Заверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

14761

Кількість слів

КЦ

118879

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції з текстом. Спотворення в тексті можуть мати намісний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		1
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		39

Джерела

Нижче наведені список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	Копія тексту
1	https://studfile.net/preview/9737427/page-15/	29 0.20 %
2	https://ir.kneu.edu.ua/bitstreams/73f50db6-c319-437a-9ee8-d69ef2158fa7/download	28 0.19 %
3	Побудова системи обліку наявності та руху грошових коштів в АТ "МОТОР СІН" 6/3/2025 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу)	28 0.19 %

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

**ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ
ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ:
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ**

Збірник матеріалів

**X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

25 квітня 2025 року

УДК 657(082)

О-17

Редакційна колегія:

Бондар М.І. — д. е. н., професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Цятковська О.В. — д. е. н., доцент, в. о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Петрик О.А. — д. е. н., професор, завідувач кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Ловінська Л.Г. — д.е.н., професор, завідувач кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Бірюк О.Г. — секретар, к.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана.

*Рекомендовано до видання
Вченою радою Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана
Протокол № 9 від 24 квітня 2025 року*

О-17 **Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг:** сучасні концепції розвитку [Електронний ресурс]: зб. матеріалів Х Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених; 25 квітня 2025 р. – К.: КНЕУ, 2025. – 375 с.
ISBN 978-966-926-539-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників Х Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку», що відбулася 25 квітня 2025 року. Тематика конференції охоплює широке коло актуальних питань, серед яких — трансформація обліку в умовах сталого розвитку, інтеграція цифрових технологій, розвиток податкового менеджменту, аудиту та бізнес-аналізу, а також інформаційного забезпечення управлінських рішень. Особлива увага приділена теоретико-практичним аспектам удосконалення обліково-аналітичних інструментів у контексті реалій економічного сьогодення.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

УДК 657(082)

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено*

ISBN 978-966-926-539-5

© КНЕУ, 2025

З М І С Т

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

<i>Driga A.</i>	Gender Equality Through the Lens of Accounting	11
<i>Scorohodov D.N.</i>	Burnout in accounting profession	13
<i>Ursu V.</i>	Non-financial reporting, key performance indicators and environmental taxes	15
<i>Ахтирський К.О.</i>	Класифікація дебіторської заборгованості як інструмент підвищення ефективності бухгалтерського обліку	18
<i>Бафталовська В.І.</i>	Облік готової продукції як перший крок до успіху підприємства	20
<i>Бессараб С.С.</i>	Діагностика класифікації доходів отриманих від управління бізнес-процесами	22
<i>Білоцерковська А.В.</i>	Особливості оцінки та обліку витрат за МСФЗ	23
<i>Бондар Д.А.</i>	Формування системи обліку та аудиту виробничих запасів й оцінка ефективності їх використання	25
<i>Боровець А.І.</i>	Інструменти підвищення інвестиційної привабливості МСП України	27
<i>Вовк А.С.</i>	Електронна звітність та використання штучного інтелекту як ключові елементи модернізації бухгалтерського обліку	30
<i>Волошенко Є.В.</i>	Проблеми побудови системи обліку інших необоротних матеріальних активів у період військових дій	32
<i>Галушка Б.В.</i>	Адаптація облікової системи України до сучасних викликів	34
<i>Гладков Д.А.</i>	Цифрові платформи як інструмент управління інвестиційною діяльністю: можливості та перспективи	37
<i>Горова М.В.</i>	Організація облікового процесу в управлінні доходами підприємства.	39
<i>Горошко В.В.</i>	Проблеми обліку доходів суб'єктів господарювання	41
<i>Демський В.І.</i>	Особливості обліку логістичної діяльності підприємства	43
<i>Діденко С.О.</i>	Актуальні проблеми розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку та звітності в умовах сталого розвитку	45
<i>Жовнір В.Ю.</i>	Класифікація дебіторської заборгованості для потреб бухгалтерського обліку та управління	46
<i>Івасенко А.В.</i>	Роль ефективного обліку та аналізу активів у мінімізації податкових ризиків малого підприємства	49
<i>Іщенко В.В., Скорик В.І.</i>	Перспективи впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності для малих та середніх підприємств України	51
<i>Козак М.Р.</i>	Роль корпоративної звітності в управлінні підприємством та її вплив на ділову репутацію компанії	53
<i>Круглий В.В.</i>	Переваги та ризики, пов'язані з впровадженням ІТ-технологій в облікову систему	55
<i>Кулик О.В.</i>	Оподаткування доходів фізичних осіб від отриманої спадщини під час військового стану	57
<i>Макаренко А.В.</i>	Роль облікової політики в оптимізації управлінських рішень щодо обліку запасів	58

<i>Малюта Ю.В.</i>	Облікова політика щодо основних засобів як механізм оптимізації управлінських рішень	61
<i>Мамчур А.О.</i>	Проблемні аспекти бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями і замовниками в період дії воєнного стану	63
<i>Мельничук І.І.</i>	Облік «зелених» інвестицій і витрат на декарбонізацію: як обліковувати нову реальність?	65
<i>Менько В.О.</i>	Франчайзинг в обліку розрахунків з постачальниками	68
<i>Музиченко А.С.</i>	Облік та аналіз нематеріальних активів на підприємстві	70
<i>Назім А.Р.</i>	Історичний аспект формування синтетичних і аналітичних рахунків	73
<i>Новіков В.В.</i>	Потреби інвесторів в обліково-аналітичній інформації в умовах сталого розвитку	75
<i>Овчар Т.О.</i>	Відсутність чітких методик обліку екологічних витрат	78
<i>Олексюк І.В.</i>	Роль бухгалтерського обліку на підприємстві: правовий аспект	80
<i>Олійник А.В.</i>	Правове регулювання обліку на підприємстві	82
<i>Онищенко В.О.</i>	Сутність фінансової звітності	84
<i>Осіпчук В.С.</i>	Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток звітності зі сталого розвитку в українських компаніях	86
<i>Переволоцька В.С.</i>	Розкриття інформації про основні засоби у звітності підприємства	88
<i>Савчук Д.О.</i>	Оцінка виробничих запасів в агровиробництві	90
<i>Слинько Є.В.</i>	Проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві	93
<i>Слободянюк А.О.</i>	Особливості документування та обліку оплати праці із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення	95
<i>Степанчук О.С.</i>	Нефінансова звітність: теоретичні та практичні аспекти	97
<i>Терянік Д.О., Задорожняк В.А.</i>	Удосконалення внутрішнього контролю в системі управління рухом палива в аграрних підприємствах	100
<i>Тимошенко Ю.С.</i>	Особливості закриття 23 рахунку в бухгалтерському обліку сільськогосподарських підприємств	102
<i>Трощій О.О.</i>	Сутність, значення та обліково-інформаційне забезпечення кредиторської заборгованості підприємства.	104
<i>Фатєєва П.О.</i>	Використання міжнародних стандартів обліку в умовах глобалізації.	106
<i>Хоменко Т.В.</i>	Доходи фізичних осіб, їх облік, контроль та оподаткування	108
<i>Челомбійсько І.О.</i>	Фінансові результати підприємства як індикатор ефективності господарської діяльності	110
<i>Чудик М.Р.</i>	Методика обліку грошових коштів у касі та на рахунках в банку: типові помилки та способи їх уникнення	112
<i>Чумак В.С.</i>	Організація обліку діяльності та її аналіз на підприємствах - суб'єктах малого підприємництва	114
<i>Шевченко А.А.</i>	Облікова політика підприємства: теоретико-аналітичний та регуляторний аспект	116
<i>Шобей Г.В.</i>	Інтеграція комплаєнс-орієнтованого обліку витрат у систему менеджменту інтернет-торгівлі	118
<i>Щербакова М.В.</i>	Трансформація бухгалтерського обліку у світлі сталого розвитку: проблеми, виклики та перспективи	121

РОЗДІЛ 2. БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ ТА АУТСОРСИНГ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

<i>Демиденко А.В.</i>	Аутсорсинг в Україні: потенціал, виклики та практичне значення	123
<i>Лахтюк Т.С.</i>	Аутсорсинг бухгалтерії: переваги та недоліки для підприємств	125
<i>Пушкар Н.А.</i>	Бухгалтерський аутсорсинг: сутність та переваги застосування в Україні	127
<i>Свинчук А.А.</i>	Відображення відстрочених податків на прибуток в консолідованій фінансовій звітності за МСФЗ.	129
<i>Судакова П.С.</i>	Сутність бухгалтерського аутсорсингу та його перспективи	131
<i>Феденко Д.О.</i>	Автоматизація звітності у консалтингу з використанням візуальних конфігураторів у бухгалтерському обліку	133
<i>Царан В.О.</i>	Вплив внутрішньогрупового продажу запасів на формування консолідованої фінансової звітності	135
<i>Шахова С.А.</i>	Бухгалтерський облік у кризових умовах: роль консалтингових компаній у допомозі малим і середнім підприємствам	137
<i>Шевченко Є.Д.</i>	Консалтингові підходи до обліку екологічних витрат у логістичних ланцюгах в умовах GCSM	139

РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ІНСТРУМЕНТИ, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

<i>Алієва Г.Г.</i>	Оптимізація витрат операційної діяльності в системі управлінського обліку	141
<i>Ганійчук М.І.</i>	Калькуляція собівартості як інструмент управління ефективністю діяльності будівельного підприємства	143
<i>Гоєнко К.І.</i>	Облікове забезпечення управління грошовими потоками підприємства та їх оптимізація	145

УДК 657.1:658.15

Гоєнко К.І.,

*студентка ф-ту ОПМ, 5 курсу, спец 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник – Бірюк О.Г– к. е. н.,
професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу*

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ОПТИМІЗАЦІЯ

В сучасних умовах швидких економічних змін і нестабільного фінансового середовища здатність підприємства ефективно управляти грошовими потоками є визначальним чинником забезпечення фінансової рівноваги, платоспроможності та довгострокової конкурентоспроможності. Саме грошові потоки виступають основним джерелом фінансового забезпечення операційної діяльності, капіталовкладень і стратегічного зростання, що обумовлює пріоритетність їх планування, достовірного обліку, глибокого аналізу та своєчасного контролю.

Актуальність облікового забезпечення управління грошовими потоками висвітлюється у наукових працях таких дослідників, як О. Бірюк [1], А. Поддєрьогін [2], К. Чала [1] та інших, які акцентують увагу на ролі якісної облікової інформації у формуванні рішень щодо руху коштів.

У ході досліджень було встановлено, що формування грошових потоків підприємства залежить від численних факторів, які можуть бути як внутрішніми (стратегія підприємства, управлінська ефективність, організаційна структура та процеси управління, інвестиційна діяльність, виробничі потужності та технічний стан) так і зовнішніми (економічна ситуація в країні, податкове законодавство та регулювання, конкурентне середовище, відносини з постачальниками і замовниками та політична ситуація та правова стабільність). Всі ці аспекти визначають не лише рівень фінансової стабільності підприємства, але й потенціал для сталого розвитку.

Формування ефективної системи облікового забезпечення управління грошовими потоками ґрунтується на чітко встановлених нормативних засадах. Центральне місце в цій системі займає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3], який встановлює базові правила ведення обліку, зокрема операцій із грошовими коштами. Закон забезпечує прозорість фінансової інформації, її повноту та своєчасність, що є необхідною умовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Крім того, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку деталізують підходи до відображення грошових потоків у системі бухгалтерського обліку. Зокрема, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4] встановлює склад фінансової звітності та вимоги до її змісту, включаючи структуру Звіту про рух грошових коштів. Саме цей звіт є базовим

елементом облікового забезпечення, що дозволяє системно аналізувати джерела формування та напрями використання грошових ресурсів.

Водночас, Податковий кодекс України [5] також впливає на облік грошових потоків, оскільки визначає податкові наслідки грошових операцій, порядок обліку доходів, витрат та грошових розрахунків. Його положення прямо впливають на структуру і планування руху грошових коштів підприємства, особливо у частині податкових платежів, відшкодування ПДВ та розрахунків з бюджетом.

Таким чином, нормативне регулювання відіграє системоутворюючу роль у формуванні єдиних підходів до обліку грошових потоків, забезпечуючи належне документальне оформлення господарських операцій, прозоре їх відображення у фінансовій звітності та створюючи інституційні передумови для ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.

На підставі такої нормативної основи формується практичний інструментарій оптимізації грошових потоків, що полягає у впорядкуванні надходжень і витрат грошових коштів з метою запобігання касовим розривам, мінімізації ризиків втрати ліквідності та підвищення загальної фінансової стійкості. До ключових інструментів оптимізації належать: системне бюджетування, ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, достовірне прогнозування руху коштів, автоматизація облікових процедур та впровадження цифрових платформ для моніторингу грошових потоків у режимі реального часу.

Отже, облікове забезпечення управління грошовими потоками підприємства є невід'ємним елементом ефективного фінансового менеджменту, що базується на чинному нормативно-правовому регулюванні та сприяє прозорості, достовірності й своєчасності фінансової інформації. Саме завдяки поєднанню нормативної основи з сучасними інструментами оптимізації, такими як бюджетування, прогнозування та автоматизація облікових процедур, створюються умови для підвищення ліквідності, фінансової стійкості та адаптивності підприємства до динамічних змін зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Бірюк О.Г., Чала К.Г. Оптимізація управління грошовими потоками підприємства. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2024. №9. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-9-10319>
2. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. ; наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 6-те вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2019. 552 с.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. Дата оновлення: 14.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 16.04.2025).
4. Національний стандарт (положення) бухгалтерського обліку I «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом МФУ від 07.02.2013 №73. Дата оновлення: 23.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 16.04.2025).
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. Дата оновлення: 25.02.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 16.04.2025)

